

Møte onsdag den 10. januar kl. 10

President: H a n s J . R ø s j o r d e

D a g s o r d e n (nr. 37):

1. Spørretime
 - muntlig spørretime
 - ordinær spørretime (nr. 7)
2. Referat

Presidenten: Da dette er det første møtet i Stortinget i det nye året, vil presidenten benytte anledningen til å ønske representantene, Regjeringens medlemmer, Stortingets ansatte, presselosjens medlemmer og alle som har sitt arbeid knyttet til Stortinget, et riktig godt nytt år!

Representanten Ole Johs. *Brunæs*, som har vært permittert, har igjen tatt sete.

Valg av settepresident

Presidenten: Presidenten vil foreslå at det velges en settepresident for Stortingets møter i dag og i morgen – og anser det som vedtatt.

Presidenten ber om forslag på settepresident.

Lodve Solholm (Frp): Eg foreslår Per Ove Width.

Presidenten: Per Ove Width er foreslått som settepresident. – Andre forslag foreligger ikke, og Per Ove Width anses enstemmig valgt som settepresident for dagens og morgendagens møter.

Statsråd Guri Ingebrigtsen overbrakte 2 kgl. proposisjoner (se under Referat).

Presidenten: Representanten Jan Petersen vil fremsette to private forslag.

Jan Petersen (H): Jeg vil først fremsette et forslag på vegne av Jan Tore Sanner, Bent Høie og meg selv om handlingsplan for bekjempelse av miljøgiften PCB.

Og så et forslag fra Per-Kristian Foss, Ansgar Gabrielsen og meg selv om å avvikle konjunkturavgiften på næringsbygg.

Presidenten: Forslagene vil bli behandlet på reglementsmessig måte.

Representanten Børge Brende vil fremsette et privat forslag.

Børge Brende (H): På vegne av representanten Per-Kristian Foss og meg selv fremlegger jeg et forslag hvor man ber om fremleggelse av en stortingsmelding om hovedtrekk i en mulig reform av skattesystemet.

Presidenten: Forslaget vil bli behandlet på reglementsmessig måte.

Representanten Steinar Bastesen vil fremsette et privat forslag.

Steinar Bastesen (TF): Også jeg vil fremme et forslag om å oppheve vedtaket om konjunkturavgift på investeringer i nye næringsbygg.

Presidenten: Presidenten føler seg overbevist om at også dette i sitt mangfold vil bli behandlet på reglementsmessig måte.

S a k n r . 1

Spørretime

- *muntlig spørretime*
- *ordinær spørretime*

Presidenten: Før vi starter opp, vil presidenten minne om at Stortinget har vedtatt en midlertidig endring i Stortingets forretningsorden som innebærer at representantene kun kan stille ett spørsmål hver i den ordinære spørretimen. Denne bestemmelsen har virkning fra dagens spørretime og innebærer at det i spørretimer med mange spørsmål fortsatt skal være mulig for representantene å kunne stille to oppfølgings spørsmål. Den praktiske gjennomføringen av den ordinære spørretimen endres samtidig ved at de to talerstolene som er plassert nede i salen, benyttes. Det betyr at de representantene som skal stille spørsmål, gjør det fra talerstolen ved presselosjen, mens de respektive regjeringsmedlemmer gir sine svar fra talerstolen ved diplomatlosjen. Det sier seg selv at begge parter i rimelig god tid bør befinne seg i nærheten av talerstolene, slik at vi kan få en avvikling som ikke preges av lange spaserturer fra motsatt side av salen. Presidenten understreker at de nevnte endringer er en prøveordning.

Muntlig spørretime

Presidenten: Stortinget mottok mandag meddelelse fra Statsministerens kontor om at følgende regjeringsmedlemmer vil møte til muntlig spørretime:

- statsråd Ellen Horn
- statsråd Guri Ingebrigtsen
- statsråd Trond Giske

De annonserte statsråder er til stede, og vi er klare til å starte den muntlige spørretimen.

De representanter som i tillegg til de forhåndspåmeldte ønsker å stille hovedspørsmål, bes reise seg. – Ingen har reist seg.

Vi starter med første hovedspørsmål, fra representanten Per Sandberg.

Per Sandberg (Frp): Jeg vil gjerne stille kulturministeren et spørsmål. Det er kanskje ikke overraskende for kulturministeren at spørsmålet vil dreie seg om NRK, når vi har registrert den omtale som NRK har fått i media i det siste, hvor NRK og fremdriften i saken blir fremstilt som både en skandale og det som verre er. Jeg registrerer i den sammenheng at kulturministeren fortsatt utviser full tillit til det styret som eksisterer – der styrelederen nå altså har trukket seg – selv om det blir påstått både at det har vært store lekkasjer fra muntlige interne forhandlin-

ger i styret, og også at dokumenter til intern behandling i styret har kommet på avveie. Mitt spørsmål til kulturministeren er: Er det fortsatt slik at kulturministeren har full tillit til det styret som eksisterer, og ikke vil ta hensyn til disse forholdene når et nytt styre skal sammensettes under den ekstraordinære generalforsamlingen?

Statsråd Ellen Horn: Lekkasjespørsmålet har stått sentralt i drøftingene omkring den avgåtte styreleder i NRK, som begrunnet sin avgang med problemene med lekkasjer. Anne Carine Tanum har naturlig som nestleder i styret trådt inn for å fungere fram til den ekstraordinære generalforsamlingen som jeg allerede har innkalt, og som antakelig vil finne sted fredag den 19. januar, og jeg har sagt til henne at dersom det er lekkasjer fra styrets indre liv, er det helt uakseptabelt og må tas tak i umiddelbart. Når det gjelder endelig styresammensetning, vil jeg komme tilbake til dette på generalforsamlingen i midten av januar.

Per Sandberg (Frp): Jeg takker for svaret. Jeg finner det litt merkelig at kulturministeren fortsatt ikke kan gi signaler om hvorvidt hun har tillit til det eksisterende styret, når vi vet at NRK selv er på jakt etter muldvarper i dette styret. Men la meg gå litt videre. Jeg finner det også noe bekymringsfullt at situasjonen er slik den er i NRK i dag, når vi vet at NRK er finansiert av norske skattebetalere gjennom lisensbetaling. Det er derfor veldig viktig at dette foregår med ro og orden. Det kan virke som om NRK ikke har tatt innover seg at det er et AS, men fortsatt opererer som et statsmonopol og da ikke får operert på den riktige måte. Jeg lurer på når kulturministeren finner det riktig å orientere Stortinget om den generelle situasjonen i NRK, slik at ikke Stortinget skal få all omtale og alle opplysninger om NRK gjennom media – når vi ser de oppslagene som har vært i det siste.

Statsråd Ellen Horn: Jeg har den største forståelse for Stortingets bekymring for situasjonen i NRK. Den er i høyeste grad også min, og det arbeides med topp prioritet i Kulturdepartementet på alle plan med å få et notat som skal leveres i Regjeringen, og som i neste runde vil bli presentert for komiteen og eventuelt lagt fram for Stortinget. Når det gjelder tillit, må jeg understreke at jeg aldri har gitt uttrykk for mistillit til det nåværende styret. Det var styreleder som valgte å gå. Problemene i NRK omfatter en rekke saker, jeg minner om økonomiproblemene og utfordringene fra de nye, digitale mediene, i tillegg til lederkrisen, som nå er åpenbar. Alle disse tingene vil drøftes nøye og gis topp prioritet av statsråden og departementet.

Presidenten: Det blir oppfølgingsspørsmål – Ola T. Lånke.

Ola T. Lånke (KrF): Det er en alvorlig situasjon NRK er kommet opp i. Det er kjent, som også statsråden har understreket, at institusjonen har store økonomiske problemer. Nå skal jo ikke økonomi være et mål i seg selv. Økonomi skal være et middel for å fremme andre

målsettinger, og når man har opplevd den situasjonen at styrelederen har gått av og institusjonen dermed er ført opp i en krise, har jeg lyst til å spørre statsråden: Hvilket ansvar føler hun at hun har for at institusjonen er kommet i det uføre som den er i, ikke minst også med tanke på hvilken rolle NRK skal spille i framtiden i møte med en ny virkelighet?

Statsråd Ellen Horn: Jeg vil understreke at jeg som fagstatsråd og generalforsamling for NRK føler ansvaret for utviklingen i NRK meget tungt, og det er, som jeg allerede har sagt, en av de høyest prioriterte oppgaver for meg å ta tak i dette.

Både den digitale utfordringen med tilspisset konkurranse og sterkt behov for bedre økonomistyring førte til at jeg nedsatte det styret som har sittet til nå under Reves ledelse. Dette styret har tatt tak i en rekke av de store utfordringene når det gjelder digitaliseringen og når det gjelder økonomistyring, men de har altså ikke lyktes i det viktige arbeidet med å legge til rette for å ansette en ny kringkastingssjef. Men jeg vil overfor det nye styret som da oppnevnes i ekstraordinær generalforsamling, selvfølgelig understreke alvoret i situasjonen.

Presidenten: Ågot Valle – til oppfølgingsspørsmål.

Ågot Valle (SV): Ingen av oss skal undervurdere de økonomiske problemene som NRK har kommet opp i, og heller ikke de utfordringene som NRK står framfor. Likevel skal vi holde fast på at NRK ikke er en hvilken som helst privatkapitalistisk bedrift, det er faktisk en lisensfinansiert allmennkringkaster som skal gi befolkningen både et kulturtilbud og et medietilbud som ikke er tuftet på kommersielle kriterier. For meg ser det ut som om viktige krefter i NRK har lagt en veldig stor vekt på å vinne kampen om seerne med TV 2 – nesten for enhver pris. Og jeg mener at kulturministeren på mange måter har spilt på lag med disse kreftene når hun nå utnevnte styret. Jeg har derfor lyst til å høre litt om hva slags visjon kulturministeren har for NRK. Vil hun ha NRK som en viktig medie- og kulturbedrift når hun skal utnevne et nytt styre? Vil hun gi beskjed om at NRK ikke trenger en ryddegutt eller ryddejente når det gjelder økonomien, men en person som har vid samfunnsforståelse og greie på media?

Statsråd Ellen Horn: Jeg takker for spørsmålet.

Min visjon for NRK er – og det har jeg sagt her i denne sal tidligere – at NRK også inn i framtiden skal være en sentral kulturinstitusjon og en ryggrad i det norske kulturlandskapet. En forutsetning for dette er god styring. Jeg har aldri sett økonomi som noe eget mål for NRK, men jeg mener at det er helt nødvendig å ha et styre som har evne til å tenke strategisk og til å rydde opp økonomisk for at man skal få de beste rammebetingelser for å utøve institusjonens viktige samfunnsoppgave, nemlig det å være en demokratisk grunnpilar i vårt samfunn når det gjelder både kultur, språk og samfunnsdebatt. Dette er min visjon, og også at det skal være en kanal for hele landet, med

distriktskontorer og med en bred samfunnsforankret profil. Men økonomistyring og orden og et grep om den teknologiske utviklingen er en forutsetning.

Presidenten: Trond Helleland – til oppfølgingsspørsmål.

Trond Helleland (H): Jeg vil ikke helt slippe spørsmålet om tillit til styret, fordi statsråden nettopp sa at hun ikke hadde uttrykt mistillit til det sittende styret. I dagens VG svarer statssekretær Roger Ingebrigtsen slik på spørsmålet « – Har dere tillit til det styret som nå sitter i NRK etter lekkasjebeskyldningene fra Reve?»:

« – Det sier seg selv, hvis ikke ville de ikke ha sittet der i dag.»

Vil Ellen Horn underskrive denne tillitserklæringen fra sin statssekretær til det gjenværende styret i NRK, og i så fall, hvis hun gjør det, betyr det da at hun ikke stoler på de uttalelsene som avtroppende styreleder Torgeir Reve kom med, om at det åpenbart måtte være lekkasjer fra det sittende styret? Kan statsråden ha et styre som skal lede landets største mediebedrift, som lekker som en sil, og som overhodet ikke klarer å finne sin rolle? Det virker som NRK fortsatt lever i en monopoltankegang, en monopolsituasjon, istedenfor å være en bedrift i en konkurranseutsatt posisjon.

Statsråd Ellen Horn: Lekkasjene er vidt drøftet og brettet ut i mediene, og har vært sentrale i diskusjonen omkring styreleder Reves avgang. Men det å kunne konstatere at personer i dette styret aktivt har lekket informasjon, har jeg ikke noe grunnlag for. I så tilfelle ville jeg ikke hatt tillit, og det ville vært umulig å ha personer som dette heftet ved, i NRKs styre. Lekkasjeproblerne er tatt grundig opp i NRK. Man har gått gjennom rutinene når det gjelder dokumenter og interne rutiner, og jeg har også i dag overfor styreleder Anne Carine Tanum understreket at dette må hun holde øye med. Derfor har jeg tillit til det styret som nå sitter fram til jeg skal ha ekstraordinær generalforsamling i neste uke.

Presidenten: Anne Enger Lahnstein – til oppfølgingsspørsmål.

Anne Enger Lahnstein (Sp): Jeg tror vi raskt kan bli enige om at NRK er en av våre viktigste samfunns- og kulturinstitusjoner og vår viktigste mediebedrift. Og da er det jo viktig at det fungerer godt, og at man har et styre som kan ta på seg å lede i en så krevende tid som NRK nå er inne i.

I forbindelse med det forrige styret, som statsråden altså oppnevnte for ca. seks måneder siden, la statsråden vekt på at det var bred kompetanse når det gjelder teknologi, økonomi, jus og ledelse i det nye styret. Tatt i betraktning de erfaringer statsråden nå har med det styret, og hvor altså styrelederen har gått av, finner jeg grunn til å spørre hvilke kvalifikasjoner og hvilke kompetansekrav statsråden vil mene det er behov for i NRKs styre, som altså skal lede NRK i en krevende tid og også finne ny sjef?

Statsråd Ellen Horn: Jeg registrerte at Anne Enger Lahnstein overhodet ikke nevnte ordet kultur, og jeg vil understreke at styrets tidligere nestleder, nå leder, Anne Carine Tanum, kommer fra bokbransjen og således av meg – og jeg vil tro av de fleste – anses som en del av kultursektoren, med sin forankring der.

Når det er sagt, er selvfølgelig kultur og samfunn en viktig dimensjon å ha for de som skal sitte i NRKs styre. Jeg vil legge vekt på at styret skal få en bred sammensetning med bredest mulig kompetanse, og at vi forhåpentligvis får en bredde av kunnskap i styret som er nødvendig, både når det gjelder kultur, samfunn, økonomi og nye medier og konkurranse.

Anne Enger Lahnstein (Sp): En åpenbar misforståelse: Jeg mener bestemt at jeg sa kulturinstitusjoner.

Presidenten: Det gis ingen anledning til dette. Per Roar Bredvold – til oppfølgingsspørsmål.

Per Roar Bredvold (Frp): I Nettavisen desember 2000 kan vi lese at kringkastingssjef Einar Førde uttaler at NRK er for politisk styrt. Er statsråden enig i dette, og hva vil statsråden i så tilfelle gjøre med det? Det er forskjell på å være klar over ting og ikke å gjøre noe med det. Kringkastingssjef Førde uttalte samtidig at NRK før hans tid og også under hans tid har vært for mye slave av lisensen og dermed av de politiske vinder i Stortinget.

Statsråd Ellen Horn: Jeg har vært veldig tydelig på at jeg mener vi må ta konsekvensen av at NRK nå er et AS med et styre som har ledelsen av NRKs virksomhet. Men allikevel vil jeg understreke at i og med at NRK er en statlig fullfinansiert samfunnsinstitusjon, kan vi ikke unnlate å være veldig klar på at Stortinget absolutt har et stort ansvar for å følge med på at NRKs virksomhet er i tråd med den viktige samfunnsrolle institusjonen har.

Presidenten: Odd Einar Dørum – til oppfølgingsspørsmål.

Odd Einar Dørum (V): Jeg vil først assistere min gode sentrumskamerat Anne Enger Lahnstein ved å si at hun nevnte kultur i sitt innlegg. Så går jeg tilbake til spørsmålet til statsråden.

Statsråden er eier for et AS. Man kan være passiv eier og aktiv eier. I en tid hvor statsråden selv har understreket at eierskapet innebærer å kunne forstå den digitale revolusjon, hvordan vil statsråden sikre seg at man også har med digital dannelse? Hvordan vil man med andre ord sikre seg gjennom styre og på annen måte i eierfunksjonen at man representerer det samfunns- og kulturperspektiv som må være med når man skal være begeistret av teknologien, men ikke forblindet av den?

Statsråd Ellen Horn: Jeg er særdeles enig med Dørum i at man ikke skal bli noen slave av teknologien. Min hovedtanke når det gjelder å finne de rette kandidatene til å sitte i NRKs styre, er nettopp at de innehar den

teknologiske og økonomiske kunnskapen som er nødvendig, men også at man har de nødvendige etiske, samfunnsmessige personlighetene der som kan se til at balansen mellom disse to dimensjonene ivaretas.

Presidenten: Øystein Djupedal – til tilleggsspørsmål.

Øystein Djupedal (SV): Dette engasjementet for NRK viser hvilken betydelig institusjon dette er. At NRK er i dyp krise, er vel hevet over tvil.

Det er lansert en idé for hvordan NRK skal klare å forene børs og katedral, som jo er NRKs kanskje viktigste utfordring akkurat nå, nemlig å ha to sidestilte sjefer slik som etter hvert mange mediehus og mediebedrifter har. Det har blitt mønsteret i de store avisene i Akersgata og også mønsteret i mange andre medieinstitusjoner. Jeg har med stor overraskelse lagt merke til at kulturministeren har avvist en slik løsning. Når man ser det forrige styrets forsøk på – og hvor vanskelig det har vært – å få tak i en ny kringkastingssjef som forener disse to hensyn, nemlig det å ha økonomikunnskap og også bred kultur- og mediekunnskap, viser vel det at det mange mediebedrifter har gjort, kanskje er klokt, nemlig at man har en redaktør som har ansvaret for innhold, og så har man andre som styrer med pengesekken. Min utfordring til kulturministeren er da: Vil hun vurdere dette på nytt og gi det nye styret muligheten til å se om dette kanskje er en klok mulighet for å bringe NRK inn i den nye tid og ikke i det gamle organisasjonsmønsteret, som det gamle styret åpenbart har lett etter?

Statsråd Ellen Horn: Jeg takker representanten for spørsmålet og vil gjerne klare opp i min refleksjon rundt dette forslaget.

Jeg er veldig opptatt av at kringkastingssjefen er sjef og øverste leder for NRK. Det betyr ikke at jeg ikke ser meget positivt på muligheten for at kringkastingssjefen har ved sin side en assisterende kringkastingssjef, en direktør, men de skal ikke være stilt på samme nivå. Det var det jeg avviste, for det tror jeg gir uklar styring. Jeg tror kringkastingssjefen må være toppsjefen, men det å få en assistent ved siden av seg, tror jeg absolutt kan være en god idé. Det finnes ikke overmennesker i dette samfunnet, og jeg er enig i at det kan late til at vi leter etter et menneske med så mange egenskaper at det er umulig å finne det.

Presidenten: Presidenten antar at det er på tide å skifte kanal.

Are Næss – til nytt hovedspørsmål.

Are Næss (KrF): Jeg vil gjerne spørre sosialministeren om hun ikke i likhet med meg også gjerne vil ha en kopp kaffe på flyet hvis hun flyr hjem fredag ettermiddag, og om hun har opplevd, slik jeg har gjort, at flyelskapet Braathens ikke serverer kaffe fredag ettermiddag, men derimot byr på gratis vin og øl. Nå er dette kanskje en liten sak, men på et område der alle små skritt går i feil retning. Slik jeg ser det, er det forskjell på å kunne

betale for en boks øl på et innenriks fly og å bli tilbudt gratis vin og øl til dels som førstevalg. Kan sosialministeren si noe om hvor utbredt dette er, og liker sosialministeren denne geskjeften?

Statsråd Guri Ingebrigtsen: Jeg er helt enig med representanten Næss i at en kopp kaffe på flyet hjem på fredag ettermiddag gjør seg aldeles utmerket. De to norske flyelskapene som jeg vanligvis reiser med, serverer gratis kaffe på fredag ettermiddag også. De serverer ikke gratis øl og vin. Det var nytt for meg at noen flyelskap gjør det, og jeg må si at jeg blir betenkt når jeg hører at førstevalget skal være alkoholdrikk og ikke det vanlige, te, kaffe eller mineralvann.

Are Næss (KrF): Jeg takker statsråden for svaret og registrerer at fagfolk innen rusvernet har reagert sterkt på vinserveringen på flyene. Jeg opplever at det ikke var dette Arbeiderpartiet ønsket da de sammen med Høyre og Fremskrittspartiet presset igjennom tillatelse til vinservering på innenlandsfly, og jeg vil gjerne spørre statsråden om hun kunne tenke seg å gjøre noe for å innskjerpe reglene på dette området.

Statsråd Guri Ingebrigtsen: Som jeg sa, er denne saken ny for meg. Jeg skal ta med meg informasjonen og se på den tilbake i departementet.

Presidenten: Det blir oppfølgingsspørsmål – Annelise Høegh.

Annelise Høegh (H): Jeg må si at det var nytt også for meg at Braathens serverer gratis vin og øl på flyene hjem på fredagskvelden, men det synes jeg var en meget gledelig nyttårsmelding om det private flyelskapet, som jeg håper statsråden ikke har tenkt å blande seg opp i og få dem fra. At de i tillegg også serverer gratis kaffe, har jeg selvsagt ikke noe imot. Men skal man få en god fredagskveld, kan det hende at man har større glede av vin og kanskje også av øl enn av kaffe, for da kommer man tidligere til sengs. (Munterhet i salen) Jeg håper at sosialministeren ikke har tenkt å legge hindringer i veien for den lange politiske kamp Høyre har ført, og som vi til slutt fikk Arbeiderpartiet med på, nemlig at det ikke bare skulle være øl, men også vin på innenlandsflyene.

Statsråd Guri Ingebrigtsen: De endringene som ble gjort i Arbeiderpartiets regjeringstid, nemlig at det ble tillatt å servere vin i tillegg til øl på innenlandsflyene, har vi ikke tenkt å gjøre noe med.

Annelise Høegh (H): Tusen takk.

Presidenten: Presidenten foreslår at vi da avslutter serveringen og går over til neste hovedspørsmål. – Inge Lønning.

Inge Lønning (H): Jeg deler presidentens vurdering av at tiden kan være inne både for en kulturpause og en

kaffepause. I den anledning retter jeg et spørsmål til kirke-, utdannings- og forskningsministeren.

Det fremgår av dagens Aftenposten en uttalelse fra hans statssekretær om at man kan regne med at Regjeringen vil offentliggjøre sine standpunkter til Mjøs-utvalgets utredning etter hvert som man har trukket konklusjonen, og lenge før stortingsmeldingen som er bebudet i mars dette år, blir fremlagt. Statssekretæren antyder at dette er en litt uvanlig fremgangsmåte, og personlig vil jeg mene at det er en høyst uvanlig fremgangsmåte. Jeg vil derfor spørre statsråden om han ikke lenger er av den oppfatning at det viktige ved denne reformen er helheten og sammenhengen, slik som han selv sa i budsjettproposisjonen i høst. Betyr det at det ikke lenger er slik at det er en helhetlig reform det dreier seg om, men at man kan klippe den opp i sine enkelte bestanddeler?

Statsråd Trond Giske: Det aller viktigste med den reformen som vi kommer til å foreslå for høyere utdanning i Norge, er å sørge for at studentene får en god undervisning, at det er kvalitet på forskningen, og at vi bruker de 15 milliarder kronene på en best mulig måte.

Som representanten Inge Lønning helt sikkert er godt kjent med, har debatten etter at Mjøs-utvalget framla sin innstilling i fjor sommer, vært omfattende og dreid seg om både detaljer og helheten i de reformene som skal komme. Jeg har registrert at også representanten Lønning har deltatt aktivt i den debatten med klare og vel formulerte standpunkt. Det kan ikke være slik at den eneste som ikke kan delta i den debatten og ikke kan ha meninger om de reformene som skal komme, er statsråden som har ansvaret på det området. Selvsagt må også jeg kunne delta i den debatten og også når jeg har konkludert i forhold til enkeltsaker, kunne komme med synspunkter på det.

Det eneste som jeg foreløpig har konkludert med at vi kommer til å foreslå, og som også Regjeringen står bak, er en endring av gradsstrukturen fra dagens 4 pluss 2-ordning til en bachelor- og master-modell, hvor vi får 3 år pluss 2 år. Det har blitt mottatt med blandede reaksjoner, og debatten går livlig både i avisene og sikkert også i de ulike utdanningsmiljøene. Det er sunt, det er bra. Det betyr at vi får synspunkter på de ulike delene. Men når stortingsmeldingen kommer i mars, vil vi ha det helhetlige overblikket og den helhetlige framleggingen som representanten Lønning etterlyser. Det skal han være helt trygg på.

Inge Lønning (H): Jeg har selvsagt ingenting imot at statsråden deltar i den offentlige debatt. Det skulle bare mangle. Det som er den uvanlige fremgangsmåten, er den statssekretæren annonserer i intervjuet i Aftenposten i dag, nemlig at Regjeringen som sådan vil legge frem sine konklusjoner etter hvert som man har trukket konklusjonene. Men det er jo nettopp ikke å delta i den offentlige debatt, for da får man konklusjonene uten premisser. Slik jeg ser det, vil det vanskeliggjøre Stortingets ansvarlige behandling av stortingsmeldingen når den kommer. Det som gjør at jeg er bekymret på dette punkt,

er jo at vi alle vet at hvis dette storting skal kunne behandle en så omfattende sak som dette, er tiden og veien meget, meget knapp. Jeg imøteser at dette kan komme til å vanskeliggjøre prosessen, ved at det vil bli behov for ytterligere omfattende høringer når Stortinget omsider får stortingsmeldingen og kan begynne arbeidet med den.

Statsråd Trond Giske: Jeg har veldig vanskelig for å forstå at det skulle gjøre det nødvendig med mer omfattende høringer at f.eks. representanten Lønning i god tid før stortingsmeldingen kommer, faktisk kjenner til deler av hva Regjeringen har konkludert med. Tvert imot gir jo det en større mulighet til å diskutere og debattere de ulike delene av forslagene. Når jeg er ute og holder foredrag om de store reformene som kommer i norsk høyere utdanning, presenterer jeg den helheten som representanten Lønning etterlyser. Jeg presenterer jo ikke bare konklusjonene, men jeg skal sørge for at begrunnelsene som er for de ulike forslagene, også blir behørig presentert, like så den argumentasjon som vi har for at en ny gradsstruktur, en ny styringsstruktur, en bedre undervisning og større krav til kvalitet på den høyere utdanningen og forskningen vil gi et helhetsbilde som sikrer både kvaliteten og at man bruker ressursene på en god måte, og sørger for at dette landet er i spissen når det gjelder høyere utdanning og forskning.

Presidenten: Det blir oppfølgingsspørsmål – Marit Tingelstad.

Marit Tingelstad (Sp): Også jeg merker meg at det kommer standpunkter angående høyere utdanning nå fra både statsråd Giske og fra statsministeren. Jeg skjønner at dette er et ledd i effektivisering og omstilling av offentlig sektor. Det er framhevet flere ganger. Vi i Senterpartiet er enig i at det er uheldig at studentene bruker veldig lang tid på sine studier, og vi har forståelse for at det bør legges opp til en effektivisering. Vi har selvsagt ennå ikke tatt stilling til gradsstruktur – før vi har fått meldingen.

Men hvorfor bruker studentene så lang tid? Svaret er selvsagt at det er for dårlig studiefinansiering. Da blir mitt spørsmål til Giske – siden han har lekket med en del saker, kanskje han kan komme med noen synspunkter: Vil han ta initiativ overfor Statens lånekasse, som nå har varslet økt rente på studielånene, vil han ta et initiativ for eventuelt å endre studielånerentepolitikken, slik at det blir en politisk styrt rente, slik studentorganisasjonene nå har tatt til orde for og sendt brev om?

Statsråd Trond Giske: Vi har jo nå en ordning for Statens lånekasse der renta følger det øvrige rentenivået i Norge, så der er jo det aller viktigste å sørge for en økonomisk politikk som holder rentenivået nede. Og der tror jeg det budsjettet som bl.a. representanten Tingelstads parti i Stortinget har vært med på å få til for 2001, er et godt bidrag i så måte.

Men at rentenivået i seg selv får studentene til å studere mer, er jeg ikke så sikker på er riktig, for renta på studie-

lånet har jo først og fremst konsekvens når man er ferdig med å studere. Det er først når man er ferdig med å studere, at renta begynner å løpe, og det er også da man begynner å betale. Jeg tror det aller viktigste for at studentene skal studere mer, er å sørge for at kostnadsnormen – de pengene studentene har å leve for mens de studerer – er såpass at det går an å være student på heltid, og at man ikke behøver å sitte i kassa på Rimi eller andre steder når man egentlig skulle være student. Et lavere rentenivå ville jo først og fremst kommet alle dem som har vært studenter, til gode, bl.a. ville da mitt eget studielån blitt vesentlig rimeligere å betjene. Men jeg er ikke sikker på at det er jeg som trenger den økonomiske hjelpen. Det er de som er studenter i dag, som trenger den.

Presidenten: Det blir oppfølgingsspørsmål – Odd Einar Dørum.

Odd Einar Dørum (V): Før spørsmålet: Jeg konstaterer at statsråden friskt vil bidra til den offentlige debatt. Det ser jeg fram til med stor forventning. Men når man deltar i den offentlige debatt, skaper man forventninger om at Stortinget skal kunne ha en forsvarlig behandling, og man skaper også forventninger om at resultatene skal foreligge. Og siden det er et valgår, vil mange ha forventninger om at de skal foreligge før valget. Kan statsråden med dette initiativrike tankesett som han representerer overfor offentligheten, garantere at Stortinget får meldingen i forbindelse med Mjøs-utvalget tidlig i mars, slik at det faktisk er mulig for Stortinget på en skikkelig måte å sortere de forventninger som er skapt i den offentlige debatt, og slik at det blir behandlet før valget?

Statsråd Trond Giske: Det var jo noen som mente at det var forholdsvis ambisiøst av Regjeringen å skulle behandle hele Mjøs-utvalgets innstilling, som kom i fjor sommer, med høringsfrist i oktober, og så få framlagt en melding slik at vi fikk behandlet den før sommeren 2001. Men jeg mente at det var nødvendig, for hvis vi ikke får det til i løpet av våren, blir det enda et års forsinkelse før vi kan sette de nye reformene ut i livet. Hvis vi får tilslutning til det i Stortinget i vår, kan f.eks. gradsstrukturen iverksettes allerede fra høsten 2002. Blir det til høsten vi behandler det, må vi antakelig vente enda et år før vi får det satt ut i livet – hvis det da blir vedtatt. Så jeg skal gjøre alt jeg kan for å imøtekomme representanten Dørums ønske om at vi skal komme tidlig i mars med meldingen. Jeg håper også at vi kan lage en melding som tar for seg hovedlinjene og de generelle grunnprinsippene, og så får vi jobbe videre både i regjering og med saker til Stortinget med mer detaljerte spørsmål etter hvert som prosessen går og de ulike hovedprinsippene skal settes ut i livet.

Presidenten: Rolf Reikvam – til oppfølgingsspørsmål.

Rolf Reikvam (SV): I motsetning til Lønning mener jeg det er mange gode grunner til at statsråden bør delta i debatten om den framtidige høgskole- og universitetsre-

formen, så det er presisert. Det har han gjort, og han har jo signalisert at han har stor sans for de forslagene som ligger om en ny gradsstruktur, dvs. at vi skal gå bort fra det tidligere cand.mag.- og hovedfagssystemet som vi har på norske universiteter i dag, og over til bachelor- og master-grader.

Jeg har et spørsmål til statsråden. I det norske gradssystemet ligger det mange gode elementer. Det ligger en masse bra innenfor hovedfag, med en forskningsbit og selvstendighet osv., og det er viktig at vi klarer å ta vare på disse bitene. Så mitt spørsmål blir: Hvilke muligheter ser statsråden ved en ny gradsstruktur til å ta vare på de positive bitene som ligger i det norske systemet med en cand.mag.- og en hovedfagsgrad, og ser han muligheten til å kombinere dette i et fremtidig gradssystem for norske universiteter?

Statsråd Trond Giske: Jeg håper jo at det er akkurat det vi skal klare, å beholde den anseelsen og kvaliteten som hovedfaget i Norge faktisk har internasjonalt, med en ny gradsstruktur. Derfor skal vi også beholde fordypningen på to år i det forslaget som vi presenterer, på master-graden. Også de ulike master-gradene må ha en god del fordypning i forhold til forskerutdanning, for vi kommer til å trenge mange dyktige forskere i framtida. Så jeg håper jo at vi ved å bruke ressursene bedre kan opprettholde kvaliteten på de studentene vi utdanner, selv om enkelte av gradene da får et kortere løp.

I enkelte fag undervises det bare 26–27 uker i året – et år som har 52 uker. Selv om man har en lang pause i undervisningen på sommeren i Norge, mener jeg at studieåret for veldig mange studenter kan utnyttes bedre. En bedre oppfølging, mer deltakelse, mer kontakt med vitenskapelig personale og større studieintensitet vil bidra til å holde kvaliteten oppe, samtidig som vi bruker ressursene mer effektivt.

Presidenten: Vi går videre til neste hovedspørsmål.

Karin Andersen (SV): Jeg har et spørsmål til sosialministeren.

Vi har visst det lenge, og nå har vi fått ny dokumentasjon: Det er over 20 000 barn i Norge som vokser opp i familier som har hatt en inntekt under fattigdomsgrensa i over ti år. Det er brorparten av barndommen det. Dette har vi visst før, og Frelsesarmeen og Kirkens Bymisjon har reddet julestemninga i mange hjem. Det er en stor skam i verdens rikeste land, og større skam er det at Regjeringa ikke gjør noe med det. Jeg ser at det kan være tre grunner til at det ikke skjer: Enten vil ikke Regjeringa, eller så tror de ikke på undersøkelserne, eller så er Regjeringa maktesløs. Hvorfor setter ikke sosialministeren inn strakstiltak for å bedre situasjonen for disse fattige barnefamiliene?

Statsråd Guri Ingebrigtsen: Jeg er faktisk veldig glad for den store fokuseringen som har vært på fattige i vårt samfunn i desember, og jeg håper det holder seg gjennom året.

Vi har hatt ulike tall som har versert, og de siste, som kom fra Econ, anslår at det er ca. 20 000 barn som lever i langvarig fattigdom. Årsakene til det er relativt mange, men de har i hvert fall det til felles at det er foreldrene som er fattige.

I vårt samfunn er det en forventning til oss om at vi skal leve av eget arbeid. Når man ikke klarer det, har vi ordninger for dem som er syke, og vi har ordninger for dem som ikke får arbeid, og så har vi en ordning for dem som i korte perioder faller utenfor og ikke er tilpasset de to andre. Det er da sosialhjelpsordningen. Den har aldri vært ment som noe som man skal leve av over tid. Det vi ser nå, er at de som mottar sosialstønad over tid, har et sammensatt problembilde. Det kan være helseproblemer, rusproblemer, lav utdanning eller veldig dårlig tilknytning til arbeidslivet. Det har vist seg at det er vanskelig å koble dem fra sosialstønaden ved et enkelttiltak.

Det Regjeringen imidlertid planlegger å gjøre innenfor et meget kort tidsperspektiv, er å komme med veiledende normer for sosialhjelp. Vi har allerede i gang prosjekter som skal hjelpe langtidsledige tilbake til arbeid i flere kommuner, og vi har et tiltak for bostedsløse fordi problemet for en god del av disse også er bosituasjonen, det er for kostbart å bo i byene til at de klarer seg selv.

Karin Andersen (SV): Jeg registrerer at sosialministeren kommer med de samme vage svarene nå som før, og jeg ønsker derfor å stille et oppfølgingsspørsmål til undervisningsministeren, for også i skolen blir barn minnet om fattigdommen sin hver eneste dag og satt utenfor fordi de ikke kan betale for skoleturer, kulturtilbud eller annet som det kreves egenbetaling for. Dette er uakseptabelt fordi skolen er et sted der alle barn skal møtes og være likeverdige. Hva vil statsråden gjøre for at hele skoletilbudet skal være gratis, og at skolen skal være et sted dit barn kan gå og få et likeverdig og fullstendig tilbud og la lommeboken bli liggende igjen hjemme?

Statsråd Trond Giske: I opplæringsloven § 2-1 står det helt klart at grunnskolen skal være gratis, og den skal være for alle. Vi har sett en bekymringsfull bruk av egenandeler ved ulike aktiviteter i skolen som skal inngå i den normale læringen og det som dekkes av læreplanen. Det er i strid med loven, og derfor må vi sørge for at vi får avdekket omfanget av den type egenbetalinger, slik at vi eventuelt også kan reagere overfor dem som ikke følger det som står i regelverket. Derfor har jeg tatt initiativ til at vi nå skal ha en full gjennomgang av det og få oversikt over bruken av egenbetalinger i skolen. De tallene vi har pr. i dag, stammer fra flere år tilbake, og vi trenger å vite hva omfanget er, hva som skjer, slik at vi også kan reagere, for det er helt uakseptabelt at enkelte barn blir utelukket fra deler av den ordinære undervisningen på grunn av at man innfører egenbetalinger.

Presidenten: Det blir oppfølgingsspørsmål – Åse Gunhild Woie Duesund.

Åse Gunhild Woie Duesund (KrF): Kristelig Folkeparti deler SVs bekymring for de 20 000 barna som vokser opp i fattigdom. Samtidig vet vi at fra 1. januar i år er stønadperioden for enslige forsørgere forkortet til tre år. Kristelig Folkeparti tror at bortfall av overgangsstønad kan føre til at enda flere barn får en vanskelig økonomisk situasjon. I mitt hjemfylke, Aust-Agder, er jeg gjort kjent med at en stor del av de enslige forsørgerne verken har arbeid eller er under utdanning. Hvilke tiltak kan disse vente seg?

Gruppen enslige forsørgere er en mangfoldig gruppe, som krever fleksible løsninger. Kan sosialministeren tenke seg en mer fleksibel overgangsstønad for de foreldre som trenger mer tid for å gå ut i fullt arbeid, til beste for barna?

Statsråd Guri Ingebrigtsen: Da overgangsstønaden ble forandret i 1997 i forbindelse med behandlingen av velferdsmeldingen, gikk man over fra en periode på ti år til en periode på tre år, eventuelt med et tillegg på to år for utdanning. En av de viktigste grunnene for det var nettopp arbeidslinjepolitikken, det at jo lenger man er hjemme og borte fra arbeidslivet, jo større sannsynlighet er det for at man aldri kommer tilbake. Det at man aldri kommer tilbake til arbeidslivet vil bidra til flere fattige barn, når denne stønaden faller bort. Derfor ble det også da man endret det, lagt opp til en betydelig innsats på nettverksprosjekter blant de enslige forsørgerne, slik at de skulle bli inspirert til og få hjelp til å komme i gang med utdanning eller komme seg i arbeid den dagen overgangsstønaden tok slutt. Dette tar vi med videre, men jeg skal også se på om vi må lage endringer i arbeidstrygdreglementet for å imøtekomme nettopp det problemet som representanten tar opp her.

Presidenten: Magnhild Meltveit Kleppa – til tillegsspørsmål.

Magnhild Meltveit Kleppa (Sp): Eg vil på vegner av Senterpartiet be sosialministeren intensivere innsatsen og koma over frå alle skildringane til konkrete tiltak. Det er òg på vegner av alle dei foreldra som no slit med å få kvardagen til å gå i hop for borna sine.

Det vil til våren vera to år sidan utjamningsmeldinga vart lagd fram i Stortinget. Det har ikkje kome fram noko i ettertid som er avvikande i forhold til dei skildringane som låg føre allereie då, m.a. at det er to grupper det has-tar med tiltak for. Det er dei av dei einselege forsørgjarane som har vanskar med å koma seg ut i arbeid eller i gang med utdanning, og det er dei uføre foreldra. Eg ventar at sosialministeren i samband med den handlingsplanen som no skal leggjast fram, kjem med forbetringar både når det gjeld barnetillegget for uføre, som går rett inn til vanskelegstilte foreldre, og når det gjeld større fleksibilitet i overgangsstønaden. Eg ber om ei stadfesting av det.

Statsråd Guri Ingebrigtsen: Jeg kan bekrefte at vi kommer til å se særlig på barns forhold når det gjelder handlingsplanen for sosial og økonomisk trygghet, og det

er naturlig å komme inn på begge de områdene som representanten Kleppa tar opp. Det kan jeg bekrefte. I tillegg: Når de veiledende normene for sosialhjelp kommer, vil vi spesielt ta hensyn til barnefamilier der også.

Presidenten: Vidar Kleppe – til oppfølgingsspørsmål.

Vidar Kleppe (Frp): Jeg syns arbeiderpartiregjeringen har gjort lite når det gjelder den holdningen de hadde i hvert fall før de kom inn i regjeringskontorene på nytt, om at de egenandelene en så i grunnskolen, overhodet ikke kunne godtas. Når en ser at kommune etter kommune innfører egenandel i større grad enn det loven gir dem mulighet for, er mitt spørsmål – og spørsmålet må jo gå til statsråd Giske: Når venter statsråd Giske at den gjennomgangen som han vil foreta når det gjelder grunnskoleloven og de egenandelene som en tar rundt i Kommune-Norge, er ferdig? Og når vil han følge det konkret opp ved å skrive ut et dekret og gi beskjed til samtlige kommuner om at slikt finner ikke statsråden seg i? For det er ikke lov.

Presidenten: Presidenten er noe i tvil om hvorvidt oppfølgingsspørsmålet er linket opp mot hovedspørsmålet. Men hvis statsråd Giske ønsker å svare, så er anledningen der.

Vidar Kleppe (Frp): Det må det da absolutt være.

Statsråd Trond Giske: Jeg vil sørge for at den gjennomgangen er klar i løpet av våren, men jeg vil også understreke at det i og for seg ikke trengs nye dekret eller nye vedtak. Loven er klinkende klar – skolen skal være gratis. Det som skal dekkes for å gjennomføre læreplanen, skal være gratis og tilgjengelig for alle. Jeg har i all min politiske aktivitet som statsråd nettopp vært opptatt av at vi skal ha en felles offentlig grunnskole for alle barn her i Norge som ønsker å gå der, som er gratis og tilgjengelig for alle. Jeg er ikke helt sikker på om det er helt i tråd med det Fremskrittspartiet har i sine programmer i forhold til skoleverket i Norge, men mitt syn er at vi skal ha en offentlig fellesskole som er gratis for alle.

Presidenten: Annelise Høegh – til oppfølgingsspørsmål.

Annelise Høegh (H): Jeg vil da tilbake igjen til sosialministeren og situasjonen for dem som kommer på trygd, og som får problemer med å klare sine utgifter.

Jeg fikk i går en henvendelse fra en snekker som var blitt uføretrygdet etter et fall fra et bygg. Han hadde prøvd attføring, men det gikk ikke. Hans situasjon var at han hadde et husbankfinansiert hus med en husleie på bare 1 800 kr, og han så seg da nødsaget til å gå til sosialkontoret for å få hjelp. Men der fikk han avslag fordi han altså eide huset selv. Han skulle da leve av en uføretrygd på 7 000 kr i måneden. Hjelp til å betale husleien ville øke hans formue, fikk han vite. Men hvis han solgte boligen, tok opp et leieforhold og fikk en husleie på 3 500–

4 000 kr måneden eller hva det måtte bli, ja, da skulle sosialkontoret betale husleien hans, for da var det ikke han som fikk økt formue av det, men den som eide leiligheten han måtte bo i. Dette er jo vanvittig – helt molbopolitikk. Vil sosialministeren se på dette og vurdere å endre reglene for utbetaling av sosialhjelp?

Presidenten: Presidenten er fortsatt noe i tvil om oppfølgingsspørsmålets innretning i forhold til hovedspørsmålet. Når det gjelder beskrivelsen molbopolitikk, antar presidenten at dette ikke er særlig parlamentarisk tale, men hvis statsråd Ingebrigtsen nå ønsker å svare, så er anledningen der.

Annelise Høegh (H): Det er ganske folkelig.

Statsråd Guri Ingebrigtsen: Som jeg sa i mitt første svar, er prisen på boliger absolutt av vesentlig betydning for hvorvidt en familie blir fattig eller ikke.

Når det gjelder om sosialkontoret skal dekke stønad til folk som har egen bolig, så synes jeg at det bør det. De fleste mennesker i Norge eier faktisk sin egen bolig, og det bør være slik. Så hvis representanten sender eksemplet over til meg, skal jeg behandle det i departementet. Som enkeltsak kan jeg ikke ta det her.

Presidenten: Rolf Reikvam – siste oppfølgingsspørsmål.

Rolf Reikvam (SV): Mitt oppfølgingsspørsmål går til kirke-, utdannings- og forskningsministeren, og jeg kan love presidenten at det har nær tilknytning til hovedspørsmålet som ble stilt av Karin Andersen.

For noen år siden ble det gjort en undersøkelse som viste at egenandelene i grunnskolen utgjorde ca. 100 mill. kr. Sannsynligvis er de vesentlig høyere i dag. Det var også gjort en undersøkelse i Hordaland som viste at ca. 15 pst. av elevene i grunnskolen ikke deltar på leirskole fordi de ikke har råd. De kan ikke være med på leirskole fordi foreldrene ikke har penger til å betale oppholdet.

Vi har enkeltklasser hvor opptil 25 pst. av elevene sier at de ikke kan delta på leirskole fordi de rett og slett ikke har penger til å betale egenandelen. Bekymrer dette statsråden? Hvis vi forutsetter at dette er landsgjennomsnittet, at dette er dekkende for hele landet, synes jeg det er såpass alvorlig at statsråden bør gjøre noe ganske umiddelbart for å hindre at dette skjer, og påse at den egenandelen som blir krevd inn, ikke skal kreves inn i den størrelsesordenen det er snakk om.

Statsråd Trond Giske: Når det gjelder leirskoleopp- hold, er jo opplegget at det som dreier seg om undervisning, skal være gratis, men det er mulig å ta en egenandel i forhold til det som dekker utgifter til mat osv. Forutsetningen når det gjelder leirskoletilskuddet, er at det skal sørge for at utdanningsdelen er gratis.

Vi foreslo i statsbudsjettet at leirskoletilskuddet skulle inngå i det generelle tilskuddet til kommunene. Det sluttet Stortinget seg ikke til, og vi beholdt et øremerket leir-

skoletilskudd. Men det betyr egentlig også at kommunene kan gjennomføre den delen av læreplanen som dreier seg om friluftsliv osv., på en annen måte enn ved leirskoleopphold. Det står ikke noe om obligatorisk leirskoleopphold i læreplanen. Det er kunnskapsformidling som skal gjennomføres, og som en del kommuner mener det er fornuftig å gjennomføre gjennom et leirskoleopphold. Men betalingsdelen skal bare dreie seg om de andre utgiftene som er utover det som gjelder undervisning. Jeg er svært opptatt av at vi får en gratis skole, og det er bl.a. også derfor vi har foreslått gratis lærebøker i videregående skole, for stadig å nærme oss en skole hvor utgiftene er minst mulig for elevene og foreldrene.

Presidenten: Vi går da til dagens siste hovedspørsmål – Ursula Evje.

Ursula Evje (Frp): Jeg har et spørsmål til statsråd Trond Giske.

Et nytt gjengedrap ryster Oslo. Politimester Anstein Gjengedal går ut og roper på foreldrene som de som er ansvarlige for sine barn og ungdommer. Visepolitimester Andresen går ut og vil ha et samarbeid med religiøse og politiske ledere innenfor innvandremiljøene. Dette er riktig, og det støtter Fremskrittspartiet. Men det er en annen aktør i dette bildet som i henhold til egen lov er ansvarlig for etisk dannelse hos barn og ungdom, og det er skolen. Og det står i skoleloven at skolen skal gjøre dem til «gagnlege og sjølvstendige menneske i heim og samfunn». Hvilke konkrete tiltak vil statsråden sette i verk for å imøtegå fremtidige handlinger av denne type?

Statsråd Trond Giske: Etter mitt syn er trygge og gode oppvekstvilkår, en god skole og et fellesskap med ulike etniske bakgrunner i en felles skole av de tingene som gjør at vi kan bekjempe gjengkriminalitet og vold. Jeg tror at det at enkelte kommer til skolen og føler at de mislykkes, ramler utenfor, er en forholdsvis sikker rekrutteringskilde til gjengkriminalitet og sørger for at stadig nye unger havner ute i et uføre.

Derfor ønsker jeg å ha en skole som legger til rette for alle barn og unge, hvor de kan gå sammen, som – som i og for seg også har sammenheng med det forrige spørsmålet – er gratis, uavhengig av foreldres inntekt, hvor man lærer språket vårt godt, hvor man kan lykkes, og hvor man kan få en tilpasset opplæring, slik at man faktisk får bein å stå på og kan gå ut i arbeidslivet og klare seg på egen hånd. Jeg tror dette er grunnleggende forutsetninger.

Men da er det viktig at vi gjennom hele oppveksttiden legger til rette for slike tiltak. Vi må ha en god barnehage. Derfor må vi fortsatt ha statstilskudd til barnehager, som jeg har registerert at representanten Ursula Evjes parti ikke er tilhenger av. Vi må ha en god kommuneøkonomi som kan sørge for at skolen har den kvaliteten vi ønsker, og vi må ha dyktige og gode lærere som kan være forbilder for elevene, som kan tilrettelegge, stille krav og sette grenser, men også gi dem den kompetansen for og den kvaliteten på undervisningen som vi trenger.

Alt dette hører sammen. I tillegg må vi sørge for fritidstilbud, legge til rette for idrettsaktivitet, musikk og kulturelle aktiviteter for barn og unge, som også trenger en aktiv kommune og en aktiv stat. Her tror jeg at den helheten som vi har i vår politikk på disse områdene, er det som skal til for å legge til rette for gode oppvekstvilkår.

Ursula Evje (Frp): Disse ungdommene vi hører om, har vokst opp i Norge og har dermed nytt godt av den norske skole – og i mange tilfeller også av den norske barnehage, med sterk subsidiering – og burde derfor ha en felles forståelse av rett og galt, felles med folk flest.

Samtidig ser vi – også i Dagsavisen av i går – at millioener ruller til tiltak som i henhold til både Nordahl-utvalget og Befring-utvalget har liten eller ingen nytte. Vi vet at det er lærerens kompetanse og barnehagepersonalets kompetanse som er svært avgjørende her.

Mitt konkrete spørsmål er: Hvilke nye tiltak vil statsråden iverksette?

Statsråd Trond Giske: Vi må skille mellom to ting. Den gjengkriminaliteten vi har i hovedstaden i dag, kan ikke løses med barnehager eller med tiltak i skolen. Den må løses med politi, med etterforskning og med tøffe tiltak overfor dem som blir tatt for den type kriminalitet. Det gjør justisministeren et arbeid for å gjennomføre, med nye tiltak, bl.a. mer politi ute på gatene og mindre ressursbruk til byråkrati og mer til aktivt politiarbeid. Men samtidig som vi gjør det, må vi sørge for at vi også driver forebyggende arbeid og legger til rette for at ikke de som i dag er fem eller sju eller ti år, om noen år kommer inn i den samme gjengkulturen. Her er tilskudd til fritidsklubber, tilskudd til aktivitet i oppvekstmiljøet, en god skole osv. det helhetlige grepet som vi må gjøre.

Det er riktig som representanten Evje viser til, at vi har hatt en gjennomgang av de ulike tiltakene for å evaluere hva som nytter, og hva som ikke nytter. Og det er riktig, som representanten Evje sier, at det er mange av tiltakene som ikke har hatt den store effekten. Det vi da må gjøre, er selvsagt å konsentrere ressursene om de tiltakene som har effekt, og bruke mindre penger på dem som ikke har effekt.

Presidenten: Det blir oppfølgingsspørsmål – Elsa Skarbøvik.

Elsa Skarbøvik (KrF): Jeg vil gjerne følge opp dette.

KRL-faget, kristendom med religion og livssynskunnskap, er et av de fagene som kan ha stor betydning på dette området. Der er det temaer nettopp om etikk og moral som tas opp, som er plattform for dialog og for identitet for alle barn, og hvor man bevisstgjøres når det gjelder leveregler. Men det trengs lærere som har utdanning i dette, og som kan være trygge i faget, som er ganske nytt.

Det viser seg at akkurat for dette faget er det dårlig når det gjelder videreutdanning for lærere. Hva kan statsrå-

den gjøre for å bedre nettopp dette, slik at lærere kan få føle trygghet i dette nye faget?

Statsråd Trond Giske: Jeg er litt usikker på om KRL-faget har noen direkte link til gjengkriminaliteten i Oslo.

Men jeg er helt enig i spørsmålsstillerens hovedpoeng, nemlig at KRL-faget gir trygghet når det gjelder identitet, og gir aksept for andre kulturer og kunnskap om ulike religioner og livssyn i Norge. Den kunnskapen og den plattformen tror jeg er viktig for at man selv skal føle seg akseptert og godkjent, men samtidig ha et tolerant og aksepterende forhold til andre religioner. Vi er blitt et flerkulturelt og multireligiøst samfunn. Det må vi også ta konsekvensene av i skolen. Vi må lære om hverandres religioner og kulturer og ha toleranse og aksept for det.

Da er det viktig med gode lærere, som kan gi den undervisningen. Det har vi tatt konsekvensen av i lærerutdanningen. KRL-faget har en viktig plass der. Vi vil i 2001 bruke 25 mill. kr på etterutdanningskurs for lærere, og der vil det være naturlig å gi etterutdanning også innenfor KRL-faget. Vi skal for øvrig i løpet av våren komme med en stortingsmelding som gjennomgår KRL-faget på bakgrunn av de evalueringene som er gjennomført, og de erfaringene som en har hatt med faget så langt.

Presidenten: Tiden for den muntlige spørretimen er omme, og vi går over til den ordinære spørretimen.

Ordinær spørretime

Presidenten: Presidenten vil for ordens skyld minne om hva han sa ved møtets start når det gjelder praktiseringen av dagens spørretime.

Det blir noen endringer i den oppsatte spørsmålslisten, og presidenten viser i den sammenheng til den oversikt som er omdelt på representantenes plasser i salen.

De foreslåtte endringer i dagens spørretime foreslås godkjent. – Det anses vedtatt.

Endringene var som følger:

Spørsmål 2, fra representanten Hallgeir H. Langeland til forsvarsministeren, vil bli tatt opp av representanten Kristin Halvorsen.

Spørsmål 4, fra representanten Steinar Bastesen til nærings- og handelsministeren, vil bli besvart av fiskeriministerens som rette vedkommende.

Spørsmål 6, fra representanten Børge Brende til finansministeren, er trukket tilbake.

Spørsmål 7, fra representanten Øystein Hedstrøm til finansministeren, vil bli besvart av sosialministeren som rette vedkommende.

Spørsmål 9, fra representanten Ågot Valle til kommunal- og regionalministeren, utsettes til neste spørretime, da statsråden er bortreist.

Spørsmålene 13 og 16, fra henholdsvis representantene Jan Tore Sanner og Svein Ludvigsen til miljøvern-

ministeren, utsettes til neste spørretime, da statsråden er bortreist.

Spørsmålene 14 og 15, fra henholdsvis representantene Øyvind Korsberg og Per Roar Bredvold til miljøvernministeren, vil bli besvart av samferdselsministeren på vegne av miljøvernministeren, som er bortreist.*

S p ø r s m å l 1

Ingvald Godal (H): Eg vil gjerne få stille følgende spørsmål til forsvarsministeren:

«Fram til Stortingets handsaming av langtidsproposisjonen til våren treng me ein grundig debatt om kva slags forsvar Noreg treng i tida som kjem. Forsvarssjefen vil ikkje uttala seg om dette. Desto viktigare vert det at offiserane deltar aktivt. Men dei føler at dei har fått munnkorg.

Vil statsråden syte for at offiserane fritt kan delta i debatten om kva slags forsvar Noreg treng i framtida?»

Statsråd Bjørn Tore Godal: Jeg har ikke oppfattet situasjonen dit hen at offiserskorpset er pålagt munnkurv slik at de ikke kan ytre seg om landets forsvar. Jeg leser daglig temmelig omfattende bunker med avisklipp som tyder på det motsatte. Det ser jeg som positivt.

Når det gjelder forsvarssjefens forsvarsstudie 2000 spesielt, forholder det seg noe annerledes. Her har en lang rekke ledende og lokale militære sjefer gitt sine innspill til forsvarssjefen, som så har foretatt en samlet avveining og sendt den til meg. Da kan de samme militære sjefer ikke delta like friskt i debatten om sine egne tilrådinger etter at produktet, Forsvarsstudien, foreligger. Det ville lett ha som konsekvens at embetspersoner, i dette tilfellet militære embetsmenn, står fritt til i det offentlige å sette spørsmålstejn ved resultatene av en sluttet saksbehandling der de selv har deltatt. Det er ikke tilrådelig verken i det sivile eller i det militære embetsverk og har de prinsipielle sider ved seg som jeg har nevnt.

Jeg gjentar at det er offiserer som i stor utstrekning har forestått den interne og fagmilitære utredning for forsvarssjefens anbefalinger overfor departementet. De ansattes organisasjoner har vært med i prosessen. Som yrkesgruppe har offiserskorpset dermed hatt rik anledning til å gi uttrykk for synspunkter på innholdet i Forsvarsstudien 2000. Offisersorganisasjonene er dessuten fortsatt sterkt engasjert i den offentlige debatten.

Tradisjonelt står lojalitetsbegrepet høyt i offiserskorpset. Meg bekjent er det imidlertid ingen rettslige skranker som spesielt begrenser offiserskorpsets rett til å delta i den offentlige debatt også om Forsvaret. Generelle retningslinjer i form av grenseganger i forhold til det jeg nå har sagt, er det vanskelig å gi. Enhver får bruke sitt eget sunne skjønn. For egen del har jeg tiltro til at offiserskorpset deltar i samfunnsdebatten på en konstruktiv og tjenlig måte for Forsvaret.

* Dessuten falt spørsmål 10, fra representanten Bror Yngve Rahm til kulturministeren, bort, da spørreeren ikke var til stede.

Ingvald Godal (H): Kåre Willoch har i ein kronikk i Aftenposten for kort tid sidan på prinsipielt grunnlag gått igjennom forholdet mellom ytringsrett og ytringsplikt for byråkratiet. Han har konkludert med at det er eit skilje når det gjeld dei som er tilsette i departementet og dei ytre etatane, og han seier bl.a. følgjande:

«I et demokrati har hele folket krav på å få sakene best mulig opplyst, og når så meget av ekspertisen er ansatt i staten har de ansvarlige i faglige statsorganer ikke bare rett, men plikt til å si fra.»

Han konkluderer òg slik:

«Et annet saksområde som belyser behovet for fri-modighet fra embetsverkets side, er forsvarspolitik. Det ville være ytterst uheldig om offiserer skulle føle at de ikke bør ytre annet enn autoriserte meninger om militære spørsmål.»

Eg synest dette er klar tale, og eg oppfattar det slik at statsråden òg langt på veg er samd i dette. Situasjonen er den at me stadig får meldingar hit som tyder på at offiserar som er glade i sin karriere, er veldig forsiktige med å uttala seg. Eg tolkar statsråden dit hen at dei fritt kan gjera dette, og eg er glad for det.

Statsråd Bjørn Tore Godal: Nå er det jo litt variabelt i hvilken grad tidligere fylkesmann Willoch er en autoritet i Høyre i alle spørsmål, men jeg har ikke store prinsipielle motforestillinger mot det han her har ytret – jeg ser det som riktig at offiserer deltar i en offentlig debatt om Forsvaret. Men det er klart at når militære sjefar på høyt plan deltar i en sluttet saksbehandling fram mot en samlet innstilling i en helt konkret sak, eller en gruppe av konkrete saker, er det ikke like aktuelt at de samme generalmajorer og brigaderer, hvis de eventuelt er misfornøyd med den samlede avveining, går ut mot forsvarssjefen. Det har jeg forståelse for. Der er det etter min oppfatning en parallell til saker i embetsverket for øvrig, hvor vi som statsråder ikke tar det for gitt at byråsjefar og ekspedisjonssjefar og andre deltar i en offentlig diskusjon. Og her er ikke skillet fullt så klart, føler jeg, mellom departementenes politiske ledelse og embetsverk på den ene side og forsvarssjefens og hans nærmeste på den annen side. Det er i noen grad sammenfallende prinsipper.

Men jeg gjentar: Jeg ønsker at offiserer på generelt grunnlag skal delta i debatten om Forsvaret. Men det er noe annet enn å «ta livet av» forsvarssjefen på et konkret punkt hvor man er uenig i hans avveininger.

Ingvald Godal (H): Dersom me her i Stortinget skal kunna fatte fornuftige vedtak, er me nøydde til å kjenne dei faglege synspunkta uavhengig av politisk tendering, men me må òg kjenne til om det er ulike faglege synspunkt på eit område. Dersom me ikkje er kjende med det, vil me ikkje ha eit tilfredsstillande grunnlag for det me skal gjera her i huset.

Når det gjeld Forsvarsstudien 2000, dreier jo den seg i vesentleg grad om rasjonalisering av fredsstrukturen, og eg har forståing for at det faktumet at det har vore ein prosess, kan påverke dette i ein viss grad. Men det

Forsvarsstudien 2000 ikkje seier noko om, er kva forsvar Noreg treng i framtida. Den debatten skal me inn i no, og eg oppfattar det slik at statsråden heilt klart seier at norske offiserar kan delta fritt i ein slik debatt.

Statsråd Bjørn Tore Godal: Jeg viser til det jeg har sagt, og jeg tror det er ganske stort sammenfall i synspunkter her hos representanten og undertegnede.

Samtidig er det klart at jeg tror ingen av oss, verken i egenskap av medlem av forsvarskomiteen, tidligere medlem av forsvarskomiteen eller statsråd, føler at vi ikke får tilgang på synspunkter som høye fagmilitære har. Det er ikke det samme som at de skriver avisartikler hver dag, men jeg føler at jeg har god tilgang til underliggende synspunkter, på samme måte som jeg har erfaring for at ledende offiserer i kontakt med forsvarskomiteen, for å nevne det spesielle organet, er meget åpne i sine synspunkter. Og det syns jeg er viktig.

S p ø r s m å l 2

Presidenten: Dette spørsmålet, fra representanten Hallgeir H. Langeland til forsvarsministeren, vil bli tatt opp av Kristin Halvorsen.

Kristin Halvorsen (SV): Jeg vil gjerne stille følgende spørsmål til forsvarsministeren:

«Ifølge Stavanger Aftenblad 3. januar 2001 slit mange norske soldatar som deltok i Golfkrigen for 10 år sidan, med helseplager. Somme av desse plagene blir kalla Golfsyndromet. Det er kjent at også soldatar frå andre land, som til dømes USA og Canada, har liknande plager.

Kva blir gjort for dei norske veteranane som deltok i Golfkrigen, eventuelt kva blir gjort for at ikkje det same gjentek seg med soldatane som deltek på Balkan?»

Statsråd Bjørn Tore Godal: Jeg har som kjent bedt om å få gi en egen redegjørelse om dette i Stortingets plenum kommende uke, men jeg ber likevel om forståelse for å gå noe utover tidsrammen også ved denne anledning, siden det er stor allmenn interesse, naturlig nok, omkring dette.

Jeg deler både representanten Langelands og representanten Halvorsens bekymring på bakgrunn av de opplysninger som har kommet fram i media i den seneste tid. Bekymringen er særlig knyttet til eventuelle helseskader på grunn av forurensninger etter bruk av ammunisjon med utarmet uran. Derfor har Forsvarsdepartementet anmodet forsvarssjefen om å foreta en fagmedisinsk vurdering, herunder en vurdering av behovet for en omfattende medisinsk etterkontroll av alt berørt personell. En slik undersøkelse kan eventuelt gjennomføres i samarbeid med andre land. Vi har også bedt Forsvarets overkommando om å vurdere hvorvidt det bør iverksettes en komparativ undersøkelse av et representativt utvalg personell. Forsvarssjefen har nå iverksatt at alt personell som har tjenestegjort siden 1990, skal tilbys helseundersøkel-

ser. Jeg registrerer at dette er godt mottatt av de berørte tjenestemannsorganisasjoner.

Etter Golf-krigen gjennomførte Forsvarets sanitet en undersøkelse av norsk personell. En del personell viste til luftveisplager eller hukommelsessvikt. Nærmere undersøkelser, bl.a. i samarbeid med Glittreklinikken og Rikshospitalet, avdekket imidlertid ikke sykelige tilstander. Forsvarets sanitet opplyser at amerikansk forskning viser at om lag 10 pst. av de 700 000 personene som deltok i «Desert Storm», i ettertid har fått påvist ulike typer skader eller sykdommer som kan relateres til tjenesten i Golfen. Vi er ikke kjent med hvor stor andel som eventuelt har utviklet leukemi. Som det framgår av Aftenposten i dag, har Statens institutt for folkehelse hatt faglig ansvar for gjennomgangen av både denne, altså den amerikanske, og andre faglige analyser. Dette følges nå opp i samarbeid med Kreftregisteret og Statens strålevern.

Norge, ved representanter fra den tidligere regjeringen Bondevik, tok opp i NATO, som ett av få land, problemstillinger rundt mulige skadevirkninger ved bruk av utarmet uran under Kosovo-konflikten.

I 1999 gjorde NATO Forsvaret oppmerksom på at det *kunne* være en fare for ulike typer forurensninger i Kosovo, og man iverksatte tiltak for å forebygge helseskader blant norsk personell. Dette gjelder luftforurensninger, blyforurensninger, strålefare og mulig forurensningsfare knyttet til utarmet uran.

Luftforurensningsmålinger ble gjennomført i samarbeid med Norsk institutt for luftforskning. Prøvene viste verdier under de sivile grenseverdier. På grunn av blyforurensning ble det målt blyverdier i blod hos soldatene før, under og etter oppholdet i forurenset område. Måleresultatene viste verdier som lå godt under sivile grenseverdier. Flere NATO-land, bl.a. Norge, har gjort målinger av radioaktiv stråling i operasjonsområdet i Kosovo. Det er så langt Forsvaret kjenner til, ikke funnet noen områder med strålenivå over naturlig bakgrunnsstråling.

Utarmet uran representerer en svak strålekilde. Ubrukt ammunisjon og metallfragmenter i grunnen utgjør ikke noen vesentlig strålefare. I de tilfeller ammunisjonen pulveriseres, dannes små radioaktive partikler. Inntak av slikt støv gjennom åndedrett og forurenset mat kan gi bestråling av indre organer. Derfor ble norske KFOR-styrker utstyrt med intensitetsmålere og persondosimetre, og det norske veterinærlaget, som i denne sammenheng er militære ernæringseksperter, ble utstyrt med et avansert gammapektrometer. Dessuten ble en egen strålemedisinsk prøvetakingsenhet utviklet i samarbeid med Statens strålevern, og denne ble gjort tilgjengelig for den norske styrken.

Ovenstående som jeg nå har vært gjennom, viser at det fra norsk side har vært iverksatt tiltak for å forebygge eventuelle helseskader ut fra den informasjon som til enhver tid har vært tilgjengelig.

Når det gjelder informasjonsflyten internt i Forsvaret, vil jeg i min redegjørelse i Stortinget neste uke komme tilbake til dette. Slik jeg bedømmer det, har man fra norsk side søkt å ivareta personellsikkerheten for våre styrker i Kosovo ut fra et føre var-prinsipp. Jeg håper at

de tiltak som er gjennomført, har bidratt til å redusere den helserisikoen norsk personell kan ha vært utsatt for. La det ikke herske noen tvil om at personellens sikkerhet har – og alltid skal ha – høyeste prioritet ved denne typen militære operasjoner.

FNs miljøprogram har iverksatt en kartlegging av utarmet uran som følge av tidligere militære aktiviteter. Kartleggingen omfatter også bruk av denne typen våpen i det norske operasjonsområdet. NATO vil i samarbeid med FN gjøre sitt ytterste for å bringe klarhet i årsaksforholdene.

Jeg stiller meg åpen for å vurdere ytterligere tiltak fra norsk side. Om få dager møtes NATOs militære sanitetsjefer for å vurdere situasjonen. Jeg finner det naturlig å avvete resultatet av dette møtet før vi vurderer ytterligere tiltak.

Kristin Halvorsen (SV): Jeg takker forsvarsministeren for svaret.

Fra SVs side er vi glade for at det nå tilbys omfattende helseundersøkelser for dem som har deltatt i disse oppdragene og kan ha vært utsatt for utarmet uran, men vi synes det er meget kritikkverdig at det kommer først nå. Det er jo eksempler på tjenestepersonell som har henvendt seg, uten å ha blitt tatt på alvor, gjennom en tiårsperiode.

SV har vært opptatt av disse spørsmålene over lang tid. Vi synes det er oppsiktsvekkende at man er så overrasket nå over hva som kommer fram om mulige helseplager og miljøplager, både for militærpersonell og for sivilbefolkningen i de områdene det gjelder.

SV henvendte seg den 7. juli til tidligere statsråd Dagfinn Høybråten og fikk som svar at det ikke var noen holdpunkter for å anta at norsk personell hadde vært utsatt for nivåer av utarmet uran i Kosovo som ville medføre noen helserisiko. Sett i ettertid, mener statsråden at dette er korrekt informasjon?

Statsråd Bjørn Tore Godal: Jeg kan vanskelig vurdere det så konkret. Jeg tror representanter for den daværende regjering svarte etter beste evne og med basis i de medisinske anbefalingene som kom, bl.a. fra de institusjoner jeg nevnte i mitt innledende svar. Jeg har ingen grunn til å tro at man har underslått eller feilbedømt informasjon på politisk nivå i den tidligere regjering. Slik sett vil jeg ikke gi noen ammunisjon til representanten på det punkt.

Kristin Halvorsen (SV): Det er i tilfelle ganske merkelig, for det svaret som Høybråten den gang gav, kom en uke etter at Forsvarets overkommando hadde blitt advart av generalstaben i det amerikanske forsvaret om kontakt mellom personell og kjøretøy som er bombet med utarmet uran og prosjektiler med det samme. Og ikke bare det, det er også slik at statsråd Tore Tønne i denne regjering så sent som 21. november 2000, for under to måneder siden, gjentok det svaret som statsråd Høybråten gav drøyt et år tidligere. Det er derfor veldig merkelig at den informasjonen som nå kommer fram i

mediene, og som vi kan dokumentere har vært kjent i departementet, fører til store overraskelser nå og ikke har medført tiltak tidligere. Det er også kjent at den advarselen som de styrkene som har tjenestegjort i Kosovo, har fått, ikke har vært konsekvent og litt etter innfallsmetoden, selv om US Army og andre styrker har hatt helt andre forhåndsregler og har fått beskjed om det.

Statsråd Bjørn Tore Godal: Det følger av mitt svar at vi er meget oppsatt på å se på informasjonsflyten både internt mellom NATO-landene og mellom de respektive militære myndigheter i de enkelte NATO-land, departementene og alle berørte instanser, og jeg vil i så fall være den første til å beklage det om noen statsråd, enten det er av den ene eller andre regjering, har uttalt seg på et uinformert grunnlag. Men det vil jeg gjerne gå nærmere etter i sømmene før jeg så å si underskriver på representantens versjon av det forløpne. Det får vi rik anledning til å komme tilbake til kommende uke, og jeg takker sånn sett for innspillet som en advarsel om hva det må gis et tilfredsstillende svar på, når vi kommer så langt.

S p ø r s m å l 3

Petter Løvik (H): Eg tillèt meg å stille følgjande spørsmål til nærings- og handelsministeren:

«Utbygging og modernisering av varehandel og service er underlagt sterke restriksjonar. Det er etableringsstopp for nybygg og utviding av kjøpesenter. Nokre sentrale byområde er unntatte denne ordninga, men handelen i mange av desse blir no til gjengjeld ramma av 24 pst. moms på parkering. I tillegg kjem den nye avgifta på 10 pst. på nybygg og modernisering.

Meiner statsråden rammevilkåra for utvikling i desse viktige næringane er gode nok, eller vil ho bidra til å gjere dei betre?»

Statsråd Grete Knudsen: Målet for næringspolitikken er å bidra til økt verdiskaping for å realisere overordnede mål om velferd og sysselsetting. Regjeringen vil på bred basis legge til rette for å styrke konkurransevnen i økonomien. Næringslivet må evne å utnytte fremtidens muligheter. Dette krevjer en næringspolitikk som stimulerer til nyskaping, kreativitet og entreprenørskap. Vi vil ha et omstillingsdyktig næringsliv som arbeider under gode rammebetingelser. Dette gjelder for hele næringslivet, inklusiv handels- og servicenæringen.

Den rikspolitiske bestemmelsen om en midlertidig etableringsstopp for kjøpesentre utenfor sentrale deler av byer og tettsteder ble fastsatt ved kgl. resolusjon av 8. januar 1999 med hjemmel i plan- og bygningsloven og fremmet av Miljøverndepartementet. Den midlertidige bestemmelsen har en varighet på inntil fem år og vil bli avløst da av fylkesdelsplaner for senterutvikling og detaljhandel. Dette innebærer at det er et betydelig regionalt ansvar for forvaltningen av ordningen.

Formålet med denne bestemmelsen er å legge til rette for en sterkere regional samordning av politikken for etablering og utvidelse av større kjøpesentre. Hensikten er å

styrke eksisterende by- og tettstedsentre og hindre økt bilavhengighet. Det langsiktige målet med ordningen er å oppnå en mer bærekraftig og robust by- og tettstedsutvikling. Imidlertid er det i praksis gjort unntak fra ordningen ut fra lokalt skjønn, bl.a. for forretninger som forhandler varegrupper som er plasskrevende, som f.eks. hagesentre, og ved salg av biler f.eks., trelast og større byggevarer.

Fra 1. juli 2001 innføres en generell hjemmel for merverdiavgiftsplikt på omsetning av både varer og tjenester. Utleie av parkeringsplasser til parkeringsvirksomhet vil da også falle inn under denne ordningen. En generell avgiftsplikt på tjenester gjør at regelverket vil bli enklere og mer oversiktlig, og det vil også samsvare bedre med regelverket i andre land. Merverdiavgiften er en av de viktigste kildene til å finansiere velferdstilbudene i landet vårt. Tjenester utgjør også en stadig økende del av vårt forbruk, og for å unngå at inntektene fra merverdiavgiften forvitrer, er det nødvendig at også omsetning av tjenester fanges opp av dette systemet.

Petter Løvik (H): Eg takkar for svaret.

Det er heilskapsbiletet som skremmer meg ein del når det gjeld rammevilkåra for varehandel og service. Lista over forverringa er lengre enn den eg fekk plass til i spørsmålet. Vi har fått auka elavgift, vi har fått ein likningsverdi på fast eigedom som er auka med over 25 pst. på to år, dessutan har vi fått redusert avskrivingsattsar. Avskrivingsattsane skal gi frådrag i skattepliktig inntekt og spegle av den verdiforringa som skjer.

Eg og familien min har drive varehandel på landsbygda i over hundre år, og vi har alltid hatt eit langsiktig perspektiv. Med dei nye avskrivingsattsane på 1 pst. av saldo vil det gå 418 år før vi har fått frådrag for alle utgifter til opptening av inntekt, når det gjeld dette bygget. Det vil seie at dersom mine forfedrar hadde vore så tidleg ute som i 1583 med å bygge huset, ville vi fått avskrive resten i dag.

Synest statsråden desse satsane på toppen av dei andre er rimelege? Samsvarar det med intensjonane i lovverket og gode rammevilkår?

Statsråd Grete Knudsen: Nå gikk vel kanskje diskusjonen om det generelle avgiftssystemet over til feil statsråd.

Det som i hvert fall er klart, er at vårt næringsliv, det norske næringsliv, faktisk klarer seg utmerket godt, og de gjør en formidabel innsats. Samtidig er næringslivet avhengig av at vi har gode velferdsordninger. Det har vært noe av bakgrunnen for at momssystemet også innføres på hele tjenestesiden når den tradisjonelle industrien reduseres, nettopp for å sikre at vi har inntekter til velferdsordningene våre, som igjen også næringslivet nyter godt av, og som de faktisk selv ofte uttaler kan være årsaken til at bedriften nettopp etablerer seg her, fordi vi skal ha en del av det som dreier seg om livskvalitet.

Petter Løvik (H): Om spørsmålet er stilt til rett eller feil statsråd, kan sjølvsagt diskuteras. Bakgrunnen min

er at denne og fleire næringer føler seg omringa frå fleire forskjellige hald, fleire forskjellige departement.

Vi har ei rask forandring i næringslivet vårt, og som statsråden sjølv sa i sitt svar: Vi vil ha eit omstillingsdyktig næringsliv. Men når då tettstader og bynære område blir ramma av etableringsstopp, når byane, som statsråden seier vi vil styrkje med dette lovverket, blir pålagde moms på parkering, som gjer at dei får dårlegare konkurransevilkår, og når landsbygda og resten av landet får rammevilkår som dei eg har vist til, både når det gjeld avskrivingsraten og når det gjeld likningstaksten, vil eg gjenta spørsmålet mitt, som eg følte eg ikkje fekk svar på: Meiner statsråden at vilkåra er gode nok, eller vil statsråden medverke til at dei viktige næringane handel og service får betre vilkår? Vi skal hugse at rammevilkåra for varehandelen vår og for servicenæringa vår er eit veldig viktig element når vi snakkar om å få konkurransedyktige prisar i Noreg, både på varer og på tenester. Og her synest eg at det er veldig mykje gjort som vi bør gjere.

Statsråd Grete Knudsen: Med den økte globaliseringen av økonomien vår er det helt klart at Norge ikke kan ha særlig annerledes totale rammebetingelser enn andre land. Vi er fullstendig avhengig – ikke minst vår eksportindustri, men også mye av det som nå er innenfor varer og tjenester – av at vi kan konkurrere på like vilkår. Det vil nå bli en gjennomgang også av skatteordningene våre, som jo ble en del av det forliket som er inngått mellom sentrumspartiene og arbeiderpartiregjeringen.

Men helt til slutt: Når det gjelder den etableringsstoppen som den forrige regjeringen innførte, var det nettopp for å sikre at det ble en samordning, slik at man ikke ved nye store etableringer gjorde at tettsteder ble fullstendig utarmet. Her bør man spille på lag, og det vil nettopp være det som kommer til å bli konsekvensen når denne ordningen utgår etter en periode.

S p ø r s m å l 4

Presidenten: Dette spørsmålet, fra representanten Steinar Bastesen til nærings- og handelsministeren, vil bli besvart av fiskeriministeren som rette vedkommende.

Steinar Bastesen (TF): Jeg har stilt følgende spørsmål til nærings- og handelsministeren:

«Flere skipsforlis, med grunnstøtingen av «John R» utenfor Troms som den siste, setter søkelyset på overvåking av skipsfarten langs norskekysten. Russland vil i nær framtid begynne å transportere råolje og atomavfall langs norskekysten med stor fare for havari og forurensning. Forsvaret har et kystradarnett som kan brukes til overvåking av seilingsleder, men dette blir ikke brukt i sivilt øyemed.

Kan statsråden tenke seg å opprette spesielt overvåkte seilingsleder for denne skipstrafikken?»

Statsråd Otto Gregussen: La meg først få si at jeg forstår den bekymring som ligger bak spørsmålet fra re-

presentanten Bastesen. Jeg er enig i at det er viktig å etablere forebyggende tiltak som kan redusere risikoen for at ulykker kan skje. Jeg vil fremheve at det er viktig at vi bruker havet som transportvei, og at vi legger forholdene til rette for dette. Sjøtransporten er et viktig alternativ og noen steder den eneste muligheten som er for transport.

All form for transport innebærer imidlertid risiko for ulykker. Forebyggende og avvergende tiltak må ses i lys av så vel transportomfang og -karakter som geografiske og klimatiske forhold. For å fremme og sikre sjøtransporten som en miljøvennlig transportform er forebyggende tiltak av ulik art nødvendig.

Når det gjelder overvåking av seilingsleder, er det i dag etablert tre trafikksentraler. Disse er: Oslofjorden trafikksentral i Horten, som overvåker Oslofjorden, Brevik trafikksentral, som overvåker innseilingen til Grenland i Telemark, og Fedje trafikksentral, som overvåker trafikken til og fra Sture og Mongstad i Hordaland. I tillegg har vi under bygging en trafikksentral på Kvitøy i Rogaland, som forventes ferdigstilt i løpet av 2002. Kystverket skal gjennom trafikksentralene drive overvåking og håndheving av seilingsregler. Målet er å gi nødvendig informasjon og navigasjonsassistanse til fartøy som trafikkerer farvannene som dekkes av trafikksentralene.

Vi må fortløpende vurdere behovet for farvannsovervåking ut fra utviklingen av skipstrafikken. Dagens trafikksentraler er etablert i områder hvor man hittil har dokumentert behov for trafikksentralene. Hvorvidt man bør etablere overvåking av trafikken til og fra Russland, bør vurderes ut fra trafikksituasjonen og den miljøtrussel som dette representerer. Fiskeridepartementet tok derfor høsten 2000 et initiativ overfor berørte departementer i forhold til den problemstillingen som representanten Bastesen reiser. Vi kartlegger nå hvilket omfang utbyggingen av oljeindustrien i Nord-Russland kan få. Gjennom dette gis vi et grunnlag for å vurdere hvor stor skipstrafikken kan bli. Vi må i denne sammenheng også vurdere opplysningene om transport av atomavfall i samme område.

Mitt svar på representanten Bastesens spørsmål er derfor at vi allerede er i gang med å kartlegge den trafikk vi ut fra dagens opplysninger kan forutse. Når disse opplysningene foreligger, må vi vurdere hvilke tiltak som kan bli aktuelle for å verne kysten mot skipsulykker. Ett virkemiddel kan være etablering av trafikkovervåking. I denne sammenheng bør man etter mitt syn vurdere muligheten for en koordinert utnyttelse av de samlede norske ressurser for trafikkovervåking.

Trafikkovervåkingen må som et forebyggende tiltak også ses i sammenheng med beredskapen for å begrense skadeomfanget ved ulykker. Når det gjelder statens oljevberedskap spesielt, vil miljøvernministeren ta dette opp i sitt svar til representanten Svein Ludvigsen i neste spørretime.

Steinar Bastesen (TF): Det er mulig at fiskeriministeren ble like overrasket som jeg ble, over at spørsmålet havnet hos ham. Men spørsmålet omfattet muligheten for

å regulere skipstrafikken som fører farlig last langs kysten, ikke inn fra kysten, dvs. utenfor grunnlinjen. Spørsmålet var derfor myntet på nærings- og handelsministeren, men siden fiskeriministeren nå engang allerede har svart, vil jeg stille et par tilleggsspørsmål.

Forskriften som regulerer de såkalte godkjente farleder i indre farvann, faller inn under Forsvarets myndighetsområde. Denne forskriften henger sammen med bestemmelsen om losplikt. Fartøy som omfattes av forskriften, tillates å seile utenfor de godkjente farledene såfremt los benyttes. Imidlertid må det ofte gis dispensasjon fra dette påbudet. Det er mangel på loser med sertifikater for de områdene som ligger utenfor normal led. Det gjøres selvfølgelig ut fra næringsmessige hensyn, men det er vel innlysende at dette har store konsekvenser for miljø sikkerheten.

Hva er egentlig status på dette området? Og hva må til for eventuelt å bedre situasjonen?

Statsråd Otto Gregussen: Vi har selvfølgelig til kontinuerlig vurdering det behovet som vi har for losing langs kysten. Vi mener at det systemet som er etablert, med farledsbevis i kombinasjon med at man bruker los, gir en tilfredsstillende løsning i de aller fleste situasjoner. Vi vil imidlertid hele tiden vurdere om vi utnytter disse ressursene godt nok, og om sikkerheten kan bli større med en bedre utnyttelse av disse. Blant annet vil vi se på systemet for losformidling, om det er så effektivt som det kan være, eller om en forbedring i dette kan føre til at vi får en enda større utnyttelse av den losingskapasiteten som vi har. Men jeg er enig med representanten Bastesen i at den kompetanse som losene har på forholdene langs vår kyst, er det svært viktig å bruke på en fornuftig måte.

Steinar Bastesen (TF): Mitt siste spørsmål er også en anmodning til forsvarsministeren.

I forbindelse med Kystforvaltningsutvalgets innstilling ble Forsvaret i 1995 gitt i oppdrag å etablere en organisasjon for kystberedskap og aksjonsledelse. Hensikten med dette var å gi forsvarskommandoen tilstrekkelig myndighet til å kunne ivareta førstelinjeberedskap på vegne av de øvrige etater. Det vil si at forsvarskommandoen skulle gis myndighet til å aksjonere i påvente av at beredskapsapparatet til ansvarlig etat ble stablet på bena. I den forbindelse er det visstnok etablert et eget planverk, som ble iverksatt for et par år siden. Er det ikke slik at den etat som har førstelinjeberedskapen, også bør ha ansvaret for ressurskoordineringen?

Jeg vil også benytte anledningen til å anmode forsvarsministeren om en kopi av nevnte planverk, med mindre det er gradert.

Statsråd Otto Gregussen: Jeg er også enig med Bastesen i at det er behov for å koordinere den innsatsen som man gjør når det gjelder å sørge for at vi har en god beredskap, og sørge for at ansvaret er fordelt slik at ting blir iverksatt når det er nødvendig. Jeg kan forsikre om at de berørte statsråder i løpet av svært kort tid vil møtes for å oppsummere den situasjonen som vi har fått etter de be-

klagelige ulykkene som vi har hatt på kysten den siste tid. Deretter vil vi vurdere om det systemet som er etablert, og som normalt fungerer tilfredsstillende, bør endres eller på annen måte korrigeres for å ivareta hensynet til sikkerheten langs kysten.

Spørsmål 5

Odd Einar Dørum (V): Jeg tillater meg å stille dette spørsmålet til arbeids- og administrasjonsministeren:

«Jeg er kjent med at det samlede ansvaret for statlige eiendommer i Bjørvika nå er lagt til Arbeids- og administrasjonsdepartementet. Det har tidligere vært uttrykt at en raskt vil få til et samlet utviklingsselskap for Bjørvika, der all statlig og kommunal eiendom i området inngår.

Hvordan er arbeidet med å starte selskapet lagt opp, og når blir det opprettet?»

Statsråd Jørgen Kosmo: Regjeringen ønsker å legge forholdene til rette for utviklingen av Bjørvika-området til beste for Oslo, med de positive ringvirkninger dette kan ha både for byen, for regionen og for landet. Et viktig hensyn bak Regjeringens satsing er ønsket om å legge forholdene best mulig til rette for byggingen av ny opera i området. Bidrag fra alle grunneiere i området er, slik det er fastslått i Nasjonal transportplan for perioden 2002-2011, en forutsetning for å kunne fullfinansiere senketunnelen under Bjørvika og dermed realisere byutviklingen.

Regjeringen har nylig gjennom behandling av saken lagt føringer for det videre arbeid med saken fra statens side. Arbeids- og administrasjonsdepartementet har i denne forbindelse overtatt det statlige koordineringsansvaret for utviklingen av området fra Miljøverndepartementet. Departementet arbeider for tiden med å forberede det nødvendige materiale som grunnlag for samtaler og forhandlinger med grunneierne i området med sikte på å danne et felles utviklingsselskap for Bjørvika-området. Før dette forarbeidet er slutført, er det for tidlig å si noe om hvordan arbeidet med å starte selskapet konkret skal legges opp.

Jeg vil presisere at staten som sådan ikke skal involvere seg med forpliktelser i dette selskapet. Selskapet vil ha som formål å drive med generell byutvikling i Bjørvika-området, utover eventuelle statlige grunneiere som ønsker å engasjere seg på et kommersielt grunnlag, som f.eks. NSB Eiendom.

Departementet arbeider med sikte på å komme godt i gang med og forhåpentligvis slutføre forhandlingene om et slikt selskap i løpet av første halvår eller i begynnelsen av annet halvår i år.

Odd Einar Dørum (V): Jeg takker statsråden for svaret.

Jeg er noe forundret over at det tar så lang tid å klarlegge forutsetningene for et selskap, tatt i betraktning at arbeidet nå har pågått i nesten tre år, og at det snart er et år siden jeg spurte miljøvernminister Bjerke om dette. Men la det ligge.

Det sentrale poenget i denne saken er det utradisjonelle at alle eiendommer skal ses i sammenheng for at merverdien skal brukes for å få til infrastruktur. Jeg tror jeg vil oppfordre statsråden til å engasjere seg personlig i dette, fordi jeg tror ikke systemene i seg selv bærer den type modernitet i sin tankegang

Så jeg vil stille et tilleggsspørsmål til statsråden: Kan statsråden bekrefte – akkurat som statsråd Bjerke i sin tid, for jeg oppfattet henne slik – at når selskapet blir opprettet, vil staten uansett hvilke deler av staten som inngår i selskapet, tale med én stemme for sine eidsinteresser?

Statsråd Jørgen Kosmo: Det er nettopp det som er hensikten med å etablere dette utviklingsselskapet, at staten gjennom de ulike aktørene skal ha en mulighet til å koordinere sin samlede innsats.

Odd Einar Dørum (V): Jeg oppfatter dette som et positivt og avklarende svar, og jeg skal da stille mitt andre tilleggsspørsmål:

Det avgjørende her er at staten og Oslo kommune, som i praksis eier all grunn i området, opptrer sammen. Selv skulle jeg ønsket meg – og håper at statsråden gjør sitt ytterste til det – å få selskapet opprettet i løpet av første halvår. Jeg tror det er viktig for det videre arbeidet med Nasjonal transportplan. Men for å gi et bidrag stiller jeg følgende spørsmål: Er statsråden beredt til sammen med Oslo kommune i den nærmeste framtid å avgi en prinsippløsting om at man i fellesskap vil opprette et slikt selskap?

Statsråd Jørgen Kosmo: Det er underhåndskontakt mellom departementet og Oslo kommune. Kontaktene ser positive ut.

Disse foreløpige drøftingene er ennå ikke behandlet på politisk plan, verken i departementet eller i Oslo kommune, men det er klart at det er min og Regjeringens ambisjon at dette selskapet skal bli fullstendig, dvs. inkludere både statlige og kommunale eierinteresser. Det er det vi mener vil føre til det beste resultatet. Drøftingene og – unnskyld at jeg sier det – Oslo kommunes holdning til disse problemene vil være avgjørende for om vi når fram til et felles mål.

P e r O v e W i d t h hadde her overtatt presidentplassen.

S p ø r s m å l 6

Fra representanten Børge Brende til finansministeren:

«Det har kommet meget sterke reaksjoner på den nye konjunkturavgiften. Finansministeren lovte en avklaring av regelverket før jul. Ifølge flere aviser er det sterke krefter i sentrumspartiene som nå ønsker å avvikle hele avgiften.

Med bakgrunn i de sterke og klart negative reaksjoner som har kommet mot konjunkturavgiften for nærings-

bygg, vil Regjeringen avvikle den før den begynner å virke for fullt?»

Presidenten: Dette spørsmålet er trukket tilbake.

S p ø r s m å l 7

Presidenten: Dette spørsmålet, fra representanten Øystein Hedstrøm til finansministeren, vil bli besvart av sosialministeren som rette vedkommende.

Øystein Hedstrøm (Frp): Jeg har et spørsmål til vår ærede sosialminister:

«For første gang leverte Borg Bryggerier i Sarpsborg juleøl til Strømstad og andre grensebyer. Sarpinger kan ved å kjøre etter bryggeribilen til Strømstad krympe prisen fra 23,80 kroner til 14,50 kroner per flaske. Forklaringen er både det særnorske avgiftsnivået og større fortjenestemarginer hos Vinmonopolet.

Mener statsråden det er fornuftig at Vinmonopolet som monopolbedrift tar ut en høyere fortjeneste enn Systembolaget?»

Statsråd Guri Ingebrigtsen: Jeg viser til representanten Hedstrøms spørsmål til finansministeren. Spørsmålet gjelder Vinmonopolets prisfastsettelse på juleøl sammenlignet med Systembolagets, og jeg vil derfor gjerne svare på spørsmålet på dette grunnlaget.

I desember 2000 solgte både Vinmonopolet og Systembolaget Borg Juleøl med et alkoholinhold på 6,6 volumprosent. I Norge kostet flasken kr 23,80. I Sverige kostet den SEK 14,50, som tilsvarer NOK 13,70. Uten pant er prisdifferansen derfor ca. kr 9. Lavere salgspris i Systembolaget skyldes i hovedsak tre forhold: lavere innkjøpspris, lavere avgift og lavere avanse.

For det første: Borg Bryggerier solgte ølet NOK 2,43 billigere pr. flaske til Systembolaget enn til Vinmonopolet.

For det andre: Alkoholavgiften er NOK 3,32 høyere i Norge enn i Sverige. I tillegg kommer høyere merverdiavgift som følge av høyere innkjøpspris, alkoholavgift og avanse.

For det tredje: Vinmonopolets avanse er NOK 1,65 høyere enn Systembolagets avanse. Dette skyldes særlig følgende forhold:

Regnet i antall liter selger Systembolaget ca. 5,5 ganger så mye som Vinmonopolet. Systembolaget har derfor flere produkter å fordele sine faste kostnader på.

Videre er det en vesentlig forskjell mellom Norge og Sverige når det gjelder omsetningen av øl. I Sverige selges øl over 3,5 volumprosent alkohol kun på Systembolaget. I Norge går grensen som kjent ved 4,75 volumprosent. Det medfører en langt større omsetning av øl på Systembolaget enn på Vinmonopolet. Vinmonopolet solgte 647 000 liter øl i 2000. Systembolaget solgte til sammenligning 130 millioner liter øl i 1999.

For Vinmonopolet står sterkøl for ca. 1 pst. av den totale omsetningen. I Sverige utgjorde sterkølsalget ca. halvparten av den totale omsetningen i Systembolaget.

(Statsråd Ingebrigtsen)

Dette gir naturligvis stordriftsfordeler. Dessuten handler hver kunde ofte i store kvanta, f.eks. kassevis. Dette gjør også at håndteringskostnadene pr. flaske kan holdes på et lavere nivå i Sverige enn i Norge.

På bakgrunn av disse opplysningene vil jeg anta at Vinmonopolet vil kunne redusere sin avanse hvis pilsen, dvs. øl fra og med 3,5 volumprosent alkohol, ble flyttet fra dagligvarehandelen til Vinmonopolet, som man gjør i Sverige. Men jeg går ut fra at representanten Hedstrøm ikke har tenkt seg den løsningen?

Øystein Hedstrøm (Frp): Jeg takker statsråden for svaret, og for at hun har gått inn i problematikken og sett på detaljene. Men det løser likevel ikke problemene.

Borg Bryggerier har kjent sitt marked. 80-90 pst. av det juleølet som ble omsatt i Sverige, gikk til nordmenn som handlet varer i nabolandet. Det er jo faktisk slik – det nevnte statsråden selv – at prisforskjellen er ca. 9 kr pluss pant, og da kommer vi vel over 10 kr. Den norske stat taper på grunn av dette betydelige salget i vårt naboland betydelige avgiftsinntekter. Jeg vil også nevne at ølavgiften i Norge ligger på europatoppen.

Ville det ikke være fornuftig i et samfunn der folk reiser mer og mer og kan handle der de får produktene billigst, uavhengig av alkoholpolitikken som begynner å bli foreldet, at man nå så på avgiftsnivået, ikke bare for konsumentene, men også for at staten skal få en større prosentuell andel av avgiftsinntektene?

Statsråd Guri Ingebrigtsen: Alkoholavgiftene har vært kanskje det vesentligste forebyggingsiltaket vi har hatt. Høye avgifter har vært spesielt for alle de skandinaviske landene. De har også hatt den effekt at selv om vi nå har et bekymringsfullt høyt forbruk blant unge, ser vi at det allikevel er betydelig lavere enn i svært mange andre land.

Alkoholavgift er likevel ikke det eneste mulige forebyggende tiltak, og jeg finner det derfor rimelig at vi hele tiden må vurdere alkoholavgiftene som forebyggende tiltak opp mot tilgjengeligheten av alkohol andre veier, for jeg er også opptatt av at vi skal ha ryddige omsetningsforhold når det gjelder alkohol.

Øystein Hedstrøm (Frp): Jeg takker statsråden for svaret.

Det er jo helt klart at våre naboland ser dette annerledes, når de har til de grader lavere alkoholavgifter. Fra 1. januar 2004 vil Sverige, Danmark og Finland harmonisere innførselskvotene for alkohol med det som er vanlig i EU. Det betyr i praksis at avgiftsforskjellene vil øke mellom Norge og våre naboland. Handelen med alkoholholdige produkter vil selvfølgelig da øke, med innførsel fra Sverige, Danmark, Finland og andre land.

Hvordan vil Regjeringen møte disse problemstillingene i tiden framover? Vil man ta dette med når man vurderer alkoholpolitikken?

Statsråd Guri Ingebrigtsen: Som jeg sa i mitt forrige innlegg, er avgiftene et viktig forebyggingsiltak, men

ikke det eneste. Vi må fortløpende også vurdere avgiftene i forhold til våre naboland.

Spørsmål 8

Torbjørn Andersen (Frp): Vi fortsetter med avgifter. Selv om mitt spørsmål til finansministeren for så vidt allerede skal være avklart, vil jeg få lov til å stille følgende spørsmål til vår finansminister:

«10 000 arbeidere i bygningsbransjen kan miste jobben på grunn av den nye konjunkturavgiften på 10 pst. på private næringsbygg, ifølge Byggenæringens Landsforening. Byggenæringens Landsforening har beregnet at bygg for 11 mrd. kroner ikke blir bygget i år på grunn av avgiften. Resultatet kan bli økte offentlige utgifter på grunn av oppsigelser og permitteringer i byggebransjen i år og sterkt press i byggemarkedet i 2002 når avgiften bortfaller.

Hvordan vil Regjeringen forholde seg til en slik utvikling?»

Statsråd Karl Eirik Schjøtt-Pedersen: For å dempe den sterke etterspørselsveksten i privat sektor og på den måten gi rom for økte bevilgninger på prioriterte områder foreslo Regjeringen i statsbudsjettet for 2001 å innføre en generell konjunkturavgift på 1,5 pst., på bl.a. samme grunnlag som arbeidsgiveravgiften. I budsjettforliket ble Regjeringens forslag erstattet med en langt mer avgrenset konjunkturavgift på 10 pst. på investeringer i næringsbygg. Avgiften gjelder for bygg som ferdigstilles i 2001, og når det er inngått kontrakt etter 18. november 2000. Avgiften har flere likhetstrekk med den avgiften som ble foreslått av regjeringen Bondevik i St. prp. nr. 1 for 1998-99 Skatte-, avgifts- og tollvedtak.

Etter at avgiften ble vedtatt, har flere entreprenører og byggherrer varslet at planlagt byggeaktivitet i 2001 i betydelig omfang kan bli utsatt som følge av avgiften.

I forståelse med de partiene som har inngått avtalen om statsbudsjettet for 2001, vil Regjeringen fremme forslag om å avvikle konjunkturavgiften på bygg. Det vil samtidig bli foreslått at investeringsavgiften avvikles fra 1. april 2002, i stedet for 1. januar som tidligere vedtatt. Proposisjonen om dette vil bli fremmet i statsråd 19. januar.

Torbjørn Andersen (Frp): Jeg takker statsråden for svaret. Jeg er selvsagt godt fornøyd med at denne både svært skadelige og meningsløse avgiften ikke blir noe av, etter at både Arbeiderpartiet og sentrumpartiene nå har slått full retrett og kapitulert nesten betingelsesløst etter sterkt press, slik det ble nevnt. Det er jo selvsagt vel og bra at man i siste liten erkjenner sine tabber og endrer syn, men det er skapt mye unødvendig oppstyr i forbindelse med dette.

Det er jo grunn til å spørre hvordan i all verden det var mulig å vedta denne, skal man si, underlige avgiften som alle måtte forstå ville føre til bom stopp i byggingen av nye private næringsbygg – for øvrig akkurat det som Fremskrittspartiet påpekte hele tiden. Var formålet å

dempe byggeaktiviteten, eller var formålet å få inn de 1,6 milliardene som man altså opererer med i provenyanslaget for 2001? Hvordan skulle man få inn 1,6 milliarder kr fra bygg som ikke noen ville bygge? Og hvordan var det mulig å ta så feil som man her gjorde, både for Arbeiderpartiet som forsvarte denne avgiften helt inn til nylig, og også for sentrumpartiene som fremmet forslaget, men som nå altså har angret på det?

Statsråd Karl Eirik Schjøtt-Pedersen: Kan jeg få lov til å gjøre representanten oppmerksom på og minne ham om at i det kabinettsspørsmålet som tidligere statsminister Bondevik stilte i tilknytning til behandlingen av revidert nasjonalbudsjett i 1998, inngikk forslaget om en konjunkturavgift på bygg. Som kjent stemte Fremskrittspartiet, og forutsetningsvis også representanten Andersen, for det forslaget. Derfor kan de spørsmål som representanten Andersen stiller til undertegnede, også med full rett stilles tilbake til representanten Andersen. Hans parti og forutsetningsvis han selv har stemt for tilsvarende avgift tidligere.

Torbjørn Andersen (Frp): Jeg takker for svaret. Jeg ser at finansministeren har problemer med å forklare hvorfor Arbeiderpartiet gikk med på denne avgiften. Han har nå i sin etterpåklokskap sett at han ikke tør iverksette den. Men det må jo være pinlig å innrømme at han har vært helt på ville veier i denne sammenhengen, og at dette var et svært lite gjennomtenkt forslag fra første stund. Han ville ikke lytte til Fremskrittspartiet, som var imot denne avgiften.

Her har man altså bommet til de grader. Det som er skummelt, er den mangel på kvalitetssikring, faktisk, som ligger til grunn for viktige deler av innholdet i budsjettforliket mellom Arbeiderpartiet og sentrum. Det må være pinlig for Arbeiderpartiet og sentrum å erkjenne at de her tok skikkelig feil. Nå piler de altså unna med halen mellom beina, etter at Fremskrittspartiet og Høyre hadde helt rett når de svært så tydelig påpekte de uheldige virkningene denne avgiften ville få. Finansministeren kan nå ikke nekte for at Fremskrittspartiet hele tiden hadde rett i denne saken, som i så mange andre saker for øvrig, og at Arbeiderpartiet her har gått på en skikkelig flause.

Statsråd Karl Eirik Schjøtt-Pedersen: La meg først få minne om at Regjeringen som kjent ikke fremmet dette forslaget, men at det var et resultat av forhandlingen i Stortinget. Regjeringen har for sin del trukket den konklusjon at avgiften hadde klart negative virkninger, og har vært innstilt på at den burde avvikles. En avvikling forutsetter enighet mellom de partene som har inngått budsjettavtalen. En slik enighet er oppnådd i tråd med det som jeg refererte til, og i samsvar med det vil Regjeringen fremme forslag om avvikling av avgiften.

Jeg må få lov til å minne representanten om nok en gang at han selv og hans parti har stemt for tilsvarende avgift i Stortinget på et tidligere tidspunkt. Derfor blir alle de spørsmål som han her reiser i forhold til de partiene som inngikk budsjettforliket i Stortinget i høst, også i

høyeste grad gjeldende overfor ham selv og hans parti. Det er slik at alle partier i Stortinget på minst ett tidspunkt, med unntak av Kystpartiet og med et mulig unntak av SV – altså både Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet, Venstre og Arbeiderpartiet – har stemt for en slik konjunkturavgift. Så kan man i ettertid konstatere at det er mest fornuftig å avvikle den.

S p ø r s m å l 9

Fra representanten Ågot Valle til kommunal- og regionalministeren:

«Flyktningerådet melder fra om at få kvinner som flykter fra kjønnsbasert forfølgelse, har fått asyl i Norge. Sentrale aktører mener at praktiseringa av utlendingsloven gjør at disse kvinnene har vansker med å bli trodd. Signalene fra regjeringsmedlemmer tyder på at kjønnsbasert forfølgelse kan få mer oppmerksomhet.

Vil statsråden ta initiativ til på nytt å gå gjennom søknadene fra kvinner som har fått avslag, og der søknadene ble behandlet før kjønnsbasert forfølgelse ble grunnlag for oppmerksomhet?»

Presidenten: Dette spørsmålet er utsatt til neste spørretime.

S p ø r s m å l 10

Fra representanten Bror Yngve Rahm til kulturministeren:

«Det foregår for tiden nedskjæringer og omorganiseringer innen NRK. For NRK Telemarks vedkommende innebærer det at NRK4s fjernsynsstudio flyttes til Østfold. Dette til tross for at det ved distriktskontoret i Porsgrunn er bygget opp betydelig kompetanse og erfaring på fjernsynssiden.

Hva kan statsråden gjøre for å sikre full drift og bemanning ved distriktskontoret i Telemark?»

Presidenten: Spørteren er ikke til stede i salen. Da går vi videre til spørsmål 11.

S p ø r s m å l 11

Harald T. Nesvik (Frp): Jeg vil stille følgende spørsmål til sosialministeren:

«Ifølge folketrygdloven § 13-13 kan selvstendig næringsdrivende ikke tegne yrkesskadetrygd dersom inntekten er under 1 G. Uførepensjonister kan ha inntekt på 1 G i tillegg til trygden og er samtidig forsikret gjennom arbeidsgiver. Det virker urettferdig at førepenjonister, som er selvstendig næringsdrivende med en inntekt på 1 G, ikke skal ha samme mulighet til forsikring som andre førepenjonister.

Vil statsråden fremme forslag om endring av § 13-13 slik at betingelsene blir like?»

Statsråd Guri Ingebrigtsen: Etter folketrygdloven er alle arbeidstakere obligatorisk yrkesskadedekket. En-

kelte grupper er likestilt med arbeidstakere, f.eks. militærpersoner og studenter.

Selvstendig næringsdrivende og frilansere har adgang til å tegne en frivillig yrkesskadetrygd. For å kunne tegne en slik frivillig trygd må den forventede næringsinntekten i året overstige grunnbeløpet i folketrygden, for tiden 49 090 kr.

Representanten Nesvik reiser spørsmål om jeg vil ta initiativ til å endre denne ordningen. Han peker på at uførepensjonister kan ha en arbeidsinntekt på inntil 1 G i tillegg til trygden og samtidig være forsikret gjennom arbeidsgiver. Representanten viser til at det virker urettferdig at uførepensjonister, som er selvstendig næringsdrivende med en inntekt på 1 G eller mindre, ikke skal ha samme mulighet til forsikring som andre uførepensjonister.

Særfordelene i folketrygden ved yrkesskader er først og fremst etablert med tanke på arbeidstakere. Reglene har som formål å gi økonomisk kompensasjon for de skader og sykdommer som skyldes den særlige risiko ved et arbeidsforhold. I tillegg til folketrygdens særfordeler er alle arbeidsgivere pålagt å tegne en forsikring til fordel for arbeidstakerne.

Både arbeidstakere og næringsdrivende som er uførepensjonert, er yrkesskadedekket når de har arbeidsinntekt ved siden av trygden. Dette følger av at alle arbeidstakere er obligatorisk yrkesskadedekket i folketrygden.

Dersom uførepensjonisten har næringsinntekt ved siden av trygden, gjelder det ingen obligatorisk yrkesskadedekning eller noen lovbestemt yrkesskedeforsikring. Som nevnt kan imidlertid selvstendig næringsdrivende tegne en frivillig yrkesskadetrygd i folketrygden.

Siden 1971, da yrkesskadetrygdloven ble innlemmet i folketrygden, har det vært en grense på 1 G for å kunne tegne en slik frivillig yrkesskadetrygd. Beløpgrensen på 1 G har vært ansett som naturlig i forhold til bl.a. opp-tjening av pensjonspoeng. Videre bør virksomheten ha et visst omfang før frivillig yrkesskadetrygd kan tegnes. Dette gjelder også i forhold til beregning av eventuelle stønader, der grunnlaget ikke kan være høyere enn den inntekten som det er betalt premie etter.

Mitt svar til representanten Nesvik blir derfor at selvstendig næringsdrivende bør ha en viss næringsinntekt før det gis adgang til å tegne frivillig yrkesskadetrygd. Jeg vil likevel vurdere om det kan være fornuftig å ha et noe lavere beløp enn det som gjelder i dag, f.eks. ½ G, slik minstegrensen i dag er for sykepenger.

Harald T. Nesvik (Frp): Jeg takker statsråden for svaret, og jeg håper den vurderingen vil komme. Ikke minst håper jeg dette vil bli endret, og det med tanke på at her har man faktisk en forskjellsbehandling mellom arbeidstakere og selvstendig næringsdrivende. Problemet er ikke når man kommer over 1 G, for da kan man tegne forsikring, men har man en inntekt som ligger under eller rett under 1 G, har man ikke muligheten for yrkesskedeforsikring. Jeg håper derfor statsråden kan komme raskt tilbake.

Jeg vil også vise til et brev jeg har fått i hende fra Fylkes-trygdekontoret i Østfold til Rikstrygdeverket, der man

bl.a. påpeker dette overfor Rikstrygdeverket og den forskjellsbehandlingen som her foreligger. Og det som er det interessante, er jo at Rikstrygdeverket faktisk skriver i brev tilbake til Fylkestygdekontoret i Østfold følgende: Vi antar at – (presidenten klubber) ...

Jeg får ta det i neste spørsmål.

Statsråd Guri Ingebrigtsen: Jeg skal da svare på den første delen.

Jeg mener det når jeg sier at jeg skal vurdere om det kan være fornuftig å ha et lavere beløp enn det som gjelder i dag. Derfor vil jeg se på saken og ut fra det gjøre noe med det hvis jeg finner det fornuftig.

Harald T. Nesvik (Frp): Da takker jeg nok en gang for svaret, og det får være nok.

S p ø r s m å l 1 2

Magnhild Meltveit Kleppa (Sp): Eg skal få stilla følgjande spørsmål til samferdselsministeren:

«Ryfylkevegen, Rv 13 og Rv 520, er aktuell som nasjonal turistveg. Lokalt er det frå involverte kommunar og faglege instansar brei semje om at Lysefjorden bør vera startpunkt og Håra endepunkt for ein nasjonal turistveg i Ryfylke.

Vil statsråden, med bakgrunn i føresett finansieringsmodell og framdriftsplan frå Vegdirektoratet, ta initiativ til ei slik løysing?»

Statsråd Terje Moe Gustavsen: Statens vegvesen har satt i gang et prosjekt for å utvikle et opplegg med nasjonale turistveger, jf. St.meld. nr. 46 for 1999-2000, Nasjonal transportplan 2002-2011. De utvalgte vegstrekningene skal gi den vegfarende en opplevelsesrik og variert kjøreopplevelse i det ypperste av norsk natur. De skal også være turistprodukter med høy nasjonal kvalitet, noe som er viktig i markedsføringen av Norge som reise-mål for turister.

Det foreligger forslag på forprosjektnivå for Ryfylkevegen og fire andre strekninger, Hardanger, Lofoten, langs Atlanterhavsvegen og i Geiranger/Trollstigen, som er til godkjenning i Vegdirektoratet. Basisen for godkjenning er kjøreopplevelsen. I samråd med Utvalget for nasjonale turistveger, og med tilråding fra faggruppen, har Vegdirektoratet kommet fram til at i Ryfylke kan strekningen fra Røldal til vestenden av Tysdalsvatnet innenfor Tau være interessant som nasjonal turistveg.

Når vi skal velge ut de nasjonale turistvegene, har vi en grundig prosess hvor det benyttes rådgivere og fagpersoner med forskjellig bakgrunn og erfaring. I Utvalget for nasjonale turistveger deltar representanter fra bl.a. Norges Turistråd, Reiselivsbedriftenes Landsforening, Norges Automobil-Forbund, Direktoratet for naturforvaltning og Kommunenes Sentralforbund. I tillegg deltar en spesialistgruppe av erfarne fagfolk med god kjennskap til satsingsområdet.

Det er viktig å legge faglige vurderinger til grunn. Med bakgrunn i bl.a. stort lokalt engasjement vil jeg

imidlertid be Vegdirektoratet foreta en ny gjennomgang av denne saken hva angår turistvegen i Ryfylke.

Magnhild Meltveit Kleppa (Sp): Eg takkar statsråden for eit positivt svar.

I St.prp. nr. 1 for 1998-99 frå Samferdselsdepartementet vert det lagt grunnleggjande rammer for statleg satsing på nasjonale turistvegar, og eg trur at det er det som no vert følgt opp i Transportplanen. I proposisjonen er det m.a. sagt at turistane sine opplevingar og behov må stå i fokus, at vegstrekningane skal gå i område med stor-slagen natur og/eller store kulturverdiar, og òg at føresetnaden for satsing er lokalt initiativ og engasjement. Dette er seinare streka under i brev til søkjarane.

Så fekk Ryfylkevegen i oktober 1999 tilsegn om å setja i gang søknadsarbeid med strekninga Lysefjorden-Røldal. Det er på det grunnlaget at det har vekt rettkommen undring at premissane er endra undervegs, med dei følgjer det kan få for både reduserte midlar, redusert oppleving og redusert tiltrekkingsevne.

Statsråd Terje Moe Gustavsen: Vi legger til grunn de rammene som er trukket opp så langt, og det er også det som er vektlagt i Regjeringens framlegg i forhold til Nasjonal transportplan.

Jeg er for øvrig enig i at det må være turistopplevelsen – kjøreopplevelsen, om man vil – som er det grunnleggende, og derfor skal status som turistvei henge høyt. Men det er samtidig viktig at man ser dette som en stimulan til lokalt næringsliv og lokalt reiseliv, og derfor er det også riktig å vektlegge det lokale engasjement og de lokale holdninger. Og det er særlig med basis i det siste at jeg vil be Vegdirektoratet om en ny gjennomgang av saken vedrørende Ryfylke.

Magnhild Meltveit Kleppa (Sp): Eg er svært glad for den vektlegginga statsråden her gjer òg av dei reisefaglege vurderingane og den stimulansen som eit slikt prosjekt vil vera for lokalt reiseliv i eit område der det er store opplevingar til gode for mange.

Det går fram av søknaden at dette handlar om eit spleiselag mellom stat og involverte kommunar for å gje fleire turistar rasteplassar, foto- og opplevingspunkt. Det handlar òg om brei semje mellom lokale politiske instansar, ordførarane i dei kommunane det gjeld og lokale faglege instansar, alt frå vegsjefen i Rogaland til Reisemål Ryfylke og landskapsanalysar. Statssekretær Eirin Sund har òg vore på synfaring og har uttrykt støtte til Lysefjorden som startpunkt.

Mitt spørsmål er: Vil ein òg leggja vekt på lokale faglege instansar sitt syn?

Statsråd Terje Moe Gustavsen: Jeg vil si det slik at lokalt engasjement vil bli tillagt vekt. Det vil jeg be om at Vegdirektoratet gjør, og da forutsetter jeg at man trekker inn relevante faglige og andre lokale instanser i den vurderingen.

S p ø r s m å l 1 3

Fra representanten Jan Tore Sanner til miljøvernministeren:

«Ifølge Dagsavisen 27. november 2000 har forskere funnet klare tegn på at polarmåker som spiser PCB-holdige egg fra Finnmark, får svekket immunsystem og påvirket arveanlegg. Dette er bare ett av flere eksempler på konsekvensene av PCB. Så langt har både den nåværende og den forrige miljøvernministeren vist liten vilje til å ta et krafttak for å rydde opp i gamle miljøsynder.

Vil statsråden ta nye initiativ for å fjerne PCB fra naturen?»

Presidenten: Dette spørsmålet er utsatt til neste spørretime.

S p ø r s m å l 1 4

Presidenten: Dette spørsmålet, fra representanten Øyvind Korsberg til miljøvernministeren, vil bli besvart av samferdselsministeren på vegne av miljøvernministeren.

Øyvind Korsberg (Frp): Jeg har følgende spørsmål:

«Svenske myndigheter vil øke sine rovdyrstammer. Forslaget går ut på at antall ulv økes fra 70 til 500, jervestammen økes fra 270 til minimum 400, samt at bjørnestammen skal være på minimum 1 000 dyr og gaupebestanden holdes på ca. 1 500 dyr. Konsekvensen av den svenske rovdyrpolitikken vil bli en økt innvandring av svenske rovdyr på norsk jord, noe som vil medføre store tap for sauebønder og tap av annet jaktbart vilt som for eksempel elg og hjort.

Hva vil statsråden gjøre med dette problemet?»

Statsråd Terje Moe Gustavsen: Den svenske regjeringen vil om kort tid legge fram for Riksdagen en proposisjon om sin rovviltpolitikk. De svenske forslag til bestandsmålssettinger innebærer for ulv et såkalt etappemål om ca. 20 ynglinger pr. år i Sverige, eller ca. 200 individer. Det foreslås en bestand på nærmere 500 individer av ulv som et langsiktig mål. Innen etappemålet nås, skal skadefelling i Sverige bare tillates i et begrenset omfang. Det skal videre tillates etablering av familiegrupper av ulv i hele Sverige, med unntak av i helårs reindriftsområder.

For jerv legges det opp til et mål om 90 ynglinger årlig. Dette er en økning i forhold til senere år, hvor jervebestanden i Sverige er redusert fra 70 til vel 40 ynglinger i løpet av få år. For bjørn og gaupe betyr ikke det svenske forslaget til bestandsmål som legges fram for Riksdagen, noen vesentlige endringer i forhold til dagens bestander.

Det er opp til det enkelte land å fastsette sine bestandsmål for store rovdyr innenfor de internasjonale rammer som gjelder. Derfor har også Norge gjennom St.meld. nr. 35 for 1996-1997 fastsatt våre bestandsmål for de samme rovdyrene. Siden dette i stor grad dreier seg om felles bestander med Sverige, er det en fordel å komme fram til bestandsmål i de to land som er forenlig

når det gjelder å sikre levedyktighet, og når det gjelder å redusere tap og konflikter.

Fra norsk side står målsettingene fra St.meld. nr. 35 for 1996-1997 fast. Det innebærer for ulv et mål om minimum åtte-ti familiegupper i Sør-Skandinavia. Norge bør ta sin andel av disse åtte-ti familiegruppene.

Det har i høst blitt gjennomført flere møter mellom forvaltningsmyndighetene og departementene i de to land for å sikre god kontakt og gjensidig informasjon. Fra norsk side er det på disse møtene lagt spesiell vekt på å formidle synspunkter på hvilke problemer norske myndigheter vil stå overfor ved voksende rovviltbestander i våre naboland.

Øyvind Korsberg (Frp): Jeg takker statsråden for svaret.

Det er riktig, som statsråden sier, at det her er snakk om en felles bestand, og når svenskene øker antallet rovdyr, vil det gå ut over den norske sauebonden og bestanden av elg og hjort.

Vi bruker i dag rundt 120 mill. kr både i form av erstatning og forebyggende tiltak. Slik jeg vurderer det, vil jo dette måtte kunne økes så lenge det er nok av husdyr å forsyne seg av for rovdirene.

Nå skal det settes i gang ulvejakt ved bruk av helikopter og snøscooter. Spørsmålet mitt, med tanke på jerv og gaupe, vil være: Vil myndighetene åpne for at man også kan bruke helikopter og snøscooter ved jakt på gaupe og jerv?

Statsråd Terje Moe Gustavsen: Når det gjelder spørsmål knyttet til eventuell felling av ulv, er det slik at Direktoratet for naturforvaltning har varslet at det kan bli aktuelt, men at det gjenstår arbeid rundt telling av bestander før direktoratet eventuelt fatter vedtak i saken, så også når det gjelder jaktmetode. Utover det er det ikke mulig for meg i dag å ha noen vurderinger knyttet til jerv og andre rovdyr hva angår felling.

Øyvind Korsberg (Frp): Jeg takker for svaret, og jeg skjønner at statsråden kan ha litt problem med å svare på disse sakene, som kanskje ligger litt langt inne i departementet. Men jeg vil vise til at man benyttet helikopter til jervejakt i Nordland for en tid tilbake, og at det var vellykket.

Det som vil være viktig, er å få tatt ut de kvotene som er satt for gaupe og jerv, for det er disse rovdirene som utgjør den største trusselen mot sauebøndene.

Jeg kunne tenke meg å stille spørsmål om det også vil være mulighet for å vurdere forlengelse av jakttiden når det gjelder gaupe og jerv, for å få tatt ut de kvotene som er satt, og om man da kan vurdere en kraftig skuddpremie så det blir mer attraktivt å jakte på disse rovdirene.

Statsråd Terje Moe Gustavsen: Disse spørsmålene er viktige, og de er konkrete, og da også konkrete av en slik art at jeg regner med forståelse, også hos representanten Korsberg, for at jeg vil bringe synspunktene fra representanten Korsberg tilbake til Miljøverndepartementet.

S p ø r s m å l 1 5

Presidenten: Dette spørsmålet, fra representanten Per Roar Bredvold til miljøvernministeren, vil bli besvart av samferdselsministeren på vegne av miljøvernministeren.

Per Roar Bredvold (Frp): Jeg tillater meg å stille miljøvernministeren følgende spørsmål, som vil bli besvart av samferdselsministeren:

«Hedmark, Akershus og Østfold vi bli berørt av at Miljøverndepartementet vil åpne for ulveimport fra Finland. Dette for å sikre friske gener til den svensk-norske ulvestammen.

Forstår statsråden at en del mennesker som bor i disse områdene, reagerer negativt på at en slik import av rovdyr foreslås?»

Statsråd Terje Moe Gustavsen: Det pågår i dag et interessant genetisk forskningsarbeid for å belyse viktige spørsmål knyttet til den skandinaviske ulven. Det arbeides bl.a. med å finne svar på hvilket slektskap det er mellom ulike bestander av ulv, og om det forekommer genetisk utveksling mellom bestander. Fortsatt er dette arbeidet bare i startgroppen, og det vil ta noe tid før resultater foreligger.

Forskning viser at den skandinaviske ulvestammen har vært fåtallig over en lengre periode. For å sikre levedyktighet over tid er det for det første behov for å sikre en minimumsbestand med individer som gir avkom. For det andre vil det være nødvendig å sikre et genetisk mangfold som gir levedyktighet. Dette tilsier at det over tid kan være behov for en viss genetisk utveksling med andre ulvestammer.

Det er ikke aktuelt å foreta en genetisk utveksling gjennom aktiv import av ulv fra andre bestander. Min utfordring er å sikre den skandinaviske ulvebestandens overlevelse over tid, samtidig som hensynet til andre interesser kan ivaretas. Dette krever bl.a. et nært samarbeid med myndighetene i våre naboland.

Per Roar Bredvold (Frp): Jeg takker statsråden for svaret, som var et interessant svar, og som også vektlegger dette med samarbeid mellom de nordiske landene, som jeg også synes er meget viktig.

Oppfølgingsspørsmålet går på følgende: Kjenner statsråden eller Miljøverndepartementet til tidligere import av ulv til Norge – lovlig eller ulovlig? Dette er påstander som av og til dukker opp.

Statsråd Terje Moe Gustavsen: Det er riktig, som representanten Bredvold sier, at det av og til oppstår rykter om utsetting av ulv i Skandinavia og i nærområdene. For det første har det aldri vært gitt tillatelse til slik utsetting, for det andre er det ulovlig ifølge viltloven, og sett med norske myndigheters øyne er det heller ikke aktuelt å gjennomføre slik utsetting.

Per Roar Bredvold (Frp): Jeg takker for svaret.

Det dette også ofte går på, er livskvalitet. Og jeg ser at statssekretær Stein Lier-Hansen sier at det ikke er noe akutt behov for import av nye ulvegener. Jeg håper statsråden tar dette med seg videre, slik at vi veier livskvalitet opp mot dette.

Statsråd Terje Moe Gustavsen: Det er én av de faktorene som må vektlegges. Men det er også viktig å følge den genetiske utviklingen, fordi det er ulike oppfatninger både når det gjelder mengder rovvilt, og også om hvor slikt vilt skal tillates å leve ifølge norske myndigheter. Men det er i alles interesse når disse spørsmålene er avklart, at det rovviltet som skal leve, får en livskraft som gir viltet en framtid. Derfor er det viktig å fortsette forskningen på dette området, og det er viktig å vurdere bl.a. dette, slik at man ikke hindrer naturlig vandring. Men jeg gjentar det jeg sa i mitt hovedsvar, at det ikke er aktuelt med import eller utsetting av dyr for å sikre dette.

S p ø r s m å l 1 6

Fra representanten Svein Ludvigsen til miljøvernministeren:

«I høst har det vært flere skipsforlis langs norskekysten som har avdekket mangelfull beredskap. I jula gikk lasteskipet «John R» på grunn i Troms, og den påfølgende redningsoperasjonen av bunkers og fartøy viste også her sviktende beredskap og gjennomføring. Godt vær forhindret oljelekkasjer som ville fått dramatiske miljøkonsekvenser, men også vrakrester er i seg selv en miljøtrussel.

Hva vil Regjeringen gjøre for å sikre en troverdig og tilfredsstillende beredskap og trygghet langs kysten?»

Presidenten: Dette spørsmålet er utsatt til neste spørretime.

S p ø r s m å l 1 7

Thore Aksel Nistad (Frp): Jeg har et spørsmål til landbruksministeren:

«I Gausdal kommune pågår en debatt om fjellstyrenes rolle. Fjellstyrets medlemmer er oppnevnt av kommunestyret, men velger allikevel å holde sine møter lukket for innsyn.

Kan statsråden gi en begrunnelse for hvorfor fjellstyrene er de eneste kommunale folkevalgt oppnevnte styrever som fortsatt kan holde sine møter lukket?»

Statsråd Bjarne Håkon Hanssen: Av fjelloven § 3 følger at det skal være et fjellstyre i hver kommune der det er statsallmenning. Fjellstyret skal administrere utøvelsen av de bruksretter som foreligger, så som retten til seter og beite samt jakt og fiske i statsallmenningen. Fjellstyret skal også sørge for at allmenningen blir brukt på en måte som fremmer næringslivet i bygda, og som tar vare på naturvern og friluftinteressene. Virksomheten skal forutsetningsvis skje i samråd med Statskog SF, som

bl.a. ivaretar statens interesser som grunneier i statsallmenningene.

Fjellstyret oppnevnes av kommunestyret, og det skal settes sammen slik at bruksrettsinteressene samt jakt-, fiske- og friluftinteressene blir representert.

Fjellstyret er et helt spesielt organ, som ikke kan karakteriseres som et rent kommunalt eller statlig organ, eller som en nemnd. Oppgavene er beskrevet i fjelloven, og fjellstyret må sies å være gitt en relativt selvstendig stilling. Utover oppnevningen har ikke kommunen annen myndighet over fjellstyret enn å fastsette medlemmenes godtgjørelse, som utredes av fjellstyrets egne midler, ikke kommunens. Kommunen kan ikke instruere fjellstyret, og har heller ingen innflytelse på hvordan fjellstyrets inntekter skal disponeres. Fjellstyrets selvstendige stilling understrekes av at det kan være part i tvister for domstolene, og dessuten arbeidsgiver for sine ansatte.

For fjellstyrets saksbehandling gjelder imidlertid forvaltningslovens regler om saksforberedelse og begrunnelse av vedtakene, og dessuten reglene om dokumentinnsyn. De vedtak fjellstyret fatter, kan etter fjelloven påklages til departementet. Klagebehandlingen er nå delegert til Statens landbruksforvaltning.

Når en ikke kan karakterisere fjellstyret som et kommunalt organ i kommunelovens forstand, må konklusjonen bli at fjellstyret heller ikke er forpliktet til å følge kommunelovens regler om å holde møtene for åpne dører. Generelt er det imidlertid etter min vurdering en fordel med stor åpenhet i forvaltningen. Dersom det enkelte fjellstyret selv ønsker å holde åpne møter, er det ikke noe i veien for dette, med mindre særlige forhold i den enkelte sak skulle tilsi at fjellstyret har taushetsplikt.

Thore Aksel Nistad (Frp): Jeg takker for svaret.

Jeg må jo si at den stilling som fjellstyret har, er noe spesiell. Man har som begrunnelse at fjellstyret skal fremme næringsliv og friluftsliv, og at det er et spesielt organ. Jeg kan ikke helt se at fjellstyret er et noe mer spesielt organ enn alle andre utvalg og organ i dette landet, så jeg har litt vanskelig for å forstå dette.

Det er helt klart at de kan holde åpne møter, som det sies, hvis de vil. Men hva vil statsråden gjøre i de tilfellene hvor man overhodet ikke vil åpne disse utvalgene? Det er det jeg spør om, og det er spesielt i én kommune, Gausdal kommune, hvor man overhodet ikke vil gi innsyn, og hvor det er en veldig betent debatt i bygda om å få innsyn i hva dette styret bedriver. Ser ikke statsråden betydningen av at vi kan få mer åpenhet i denne forvaltningen?

Statsråd Bjarne Håkon Hanssen: Som jeg også sa i mitt hovedsvar, tror jeg prinsipielt spøreren og jeg langt på vei er enige om at åpenhet absolutt er den veien utviklingen bør gå i retning av. Men i spørsmålet fra spøreren ber han meg komme med en «begrunnelse» for hvorfor fjellstyrene er de eneste kommunale folkevalgt oppnevnte styrever som fortsatt kan holde sine møter for lukkede dører. Og begrunnelsen for det er at fjellstyret er oppnevnt med basis i en annen lov, og at det ikke er omfattet

av kommunelovens bestemmelser. Og den generelle bestemmelse som gjelder i kommuneloven om åpne møter, er ikke styrende for fjellstyrets møtevirksomhet.

Når Nistad spør om hva vi eventuelt kan gjøre med det, hvis vi ønsker det, er svaret at vi i så fall må gjøre noe med fjelloven.

Thore Aksel Nistad (Frp): Jeg er veldig glad for at statsråden og jeg er prinsipielt enige. Og jeg forstår det sånn at statsråden vil ta fatt i denne saken, slik at vi kanskje får en løsning på dette, slik at det blir mer åpenhet i fjellstyrene. Er det slik jeg kan forstå statsråden, at han og jeg er prinsipielt enige på dette punkt?

Statsråd Bjarne Håkon Hanssen: Det er av ulike grunner antakeligvis fornuftig å se på visse sider av fjelloven. Så det å starte et arbeid med å vurdere fjellovens utforming i framtiden er aktuelt. Og spøreren kan føle seg trygg på at når vi kommer i gang med det arbeidet, vil spørsmålet om åpenhet også i fjellstyrets møter tas med i vurderingen knyttet til lovarbeidet.

S p ø r s m å l 1 8

Finn Kristian Marthinsen (KrF): Jeg tillater meg å stille følgende spørsmål til justisministeren:

«Spørsmål om aktsomhetsnormen i vegtrafikkloven § 3 og straffeloven § 239 ved dødsulykker i trafikken ble behandlet i Stortinget 31. mai 1999. Konklusjonen ble da at man ville se an Høyesteretts videre praksis. I Høyesteretts kjennelse av 8. november uttales at en annen aktsomhetsnorm etter straffeloven § 239 enn etter vegtrafikkloven § 3 forutsetter at lovens ordlyd endres.

Er det nå grunn til å endre loven, slik at det bare blir mulig å straffe for uaktsomt drap ved bruk av motorvogn ved grove regelbrudd?»

Statsråd Hanne Harlem: Daværende justisminister Dørum uttalte i interpellasjonsdebatten 31. mai 1999 at han var enig i at ikke den minste uaktsomhet skal føre til domfellelse for uaktsomt bildrap, og at praksis den første tiden etter lovendringen i 1988 var for streng. Dette er jeg enig i. Statsråd Dørum gav videre uttrykk for at praksis hadde blitt slik at det nå skal mer til for å domfelle for uaktsomt bildrap, og at det av den grunn ikke burde foretas noen lovendring, men at departementet ville holde spørsmålet under oppsikt. Disse synspunktene fikk oppslutning i Stortinget.

Departementet har i tiden etter interpellasjonsdebatten innhentet nærmere opplysninger om både retts- og påtalepraksis og har vurdert ulike løsninger. Departementet var for så vidt også klar til å gi en vurdering av det til Stortinget i høst, men ønsket, fordi vi var kjent med at de høyesterettskjennelsene som kom 8. november, var på vei, å avvente også de kjennelsene.

På bakgrunn av også de kjennelsene vil jeg i løpet av kort tid i full bredde komme tilbake til spørsmålet om hvorvidt det er behov for å endre straffeloven § 239. Når det gjelder den konkrete uttalelse fra Høyesterett om

hvilken aktsomhetsnorm som gjelder etter straffeloven § 239, vil jeg bemerke at det fortsatt er slik at domfellelse etter denne bestemmelsen forutsetter at man også har utvist uaktsomhet med hensyn til dødsfølgen. Dette innebærer at man i en del tilfeller vil kunne dømmes for overtredelse av vegtrafikkloven § 3 der man har opptrådt uaktsomt i forhold til risikoen for skade i sin alminnelighet, uten at den trenger å gi grunnlag for straff etter straffeloven § 239.

Mitt svar er med andre ord at jeg i løpet av kort tid i full bredde vil komme tilbake til spørsmålet overfor Stortinget om hvorvidt det er behov for å endre straffeloven § 239.

Finn Kristian Marthinsen (KrF): Jeg takker for svaret, som jeg er tilfreds med i den forstand at det nå vil komme en bred gjennomgang av dette, slik jeg forstår statsrådets svar.

Bakgrunnen for at jeg reiser spørsmål om dette igjen, er at jeg savnet et initiativ fra departementet i fortsettelsen av det som vi hadde oppe i interpellasjonsdebatten i mai 1999, fordi det nå har skjedd et par – jeg vil kalle det – nesten litt oppsiktsvekkende dommer. Begge to skjedde i november. Den ene var i Borgarting lagmannsrett etter prosedyre i Drammen tinghus, hvor aktor plutselig frafalt sin påstand og gikk for den frifinnelse som var blitt vedtatt tidligere. Det andre gjelder høyesterettsutsegn om at hvis de skal endre sin praksis, må stortingslovgiverne si noe om det.

Statsråd Hanne Harlem: Det er nettopp den nye høyesterettskjennelsen som gjør at vi har hatt behov for å gå gjennom praksis en runde til, for også å innarbeide i arbeidet det som er Høyesteretts vurderinger i kjennelsen av 8. november. Det arbeidet er på det nærmeste avsluttet og vil altså bli fremlagt for Stortinget i løpet av relativt kort tid.

Finn Kristian Marthinsen (KrF): Jeg takker for det.

Jeg vil bare understreke at det i debatten i mai 1999 var stort flertall for at man ønsket å ha en noe mildere holdning til disse spørsmålene enn det som hadde utviklet seg. Stortinget mente ikke at nesten enhver form for hverdagsatferd i trafikken som kunne resultere i påkjørsler med døden til følge, skulle straffes, og at man så å si skulle slås i hartkorn med vanlige drapsmenn for øvrig. Arbeiderpartiet var, ved representanten Rasmussen i debatten da, sågar klar til å foreta lovendringen på det tidspunktet. Og jeg personlig vil gjerne føye til at jeg synes det nå er nødvendig, ettersom Høyesterett ikke har lagt seg på en entydig praksis, å endre loven.

Statsråd Hanne Harlem: Jeg registrerer de synspunkter representanten Marthinsen forfekter, og også de hensynene som går på en grense mellom drap og hverdagsuaktsomhet, eller det man enda mer presist f.eks. kan kalle feilfordeling av oppmerksomhet, som er én måte å beskrive uaktsomhet på, som antakelig ikke bør

rammes av § 239. Det er av de momentene vi har med i vurderingen som vi arbeider med.

S p ø r s m å l 1 9

Bjørn Hernæs (H): Jeg vil gjerne få lov til å stille følgende spørsmål til justisministeren:

«Med undring må vi konstatere at tomtefesteloven fortsatt ikke er trådt i kraft, men at Atle Torvund i Justisdepartementets lovavdeling tvert imot antyder at loven først vil «gjelde i løpet av 2001», ifølge Dagens Næringsliv 19. desember 2000. Tomtefesteloven ble som kjent først vedtatt i 1996, og det er ikke mulig å se noen gode grunner for den usedvanlig sene saksbehandlingen.

Når vil statsråden sørge for at tomtefesteloven blir iverksatt?»

Statsråd Hanne Harlem: Etter vedtakelsen av lov om endring av lov om tomtefeste av 7. juli 2000 nr. 70 har det vært lagt vekt på å holde en jevn fremdrift når det gjelder forberedelsen av ikrafttredelsen av tomtefesteloven, avviklingen av prisreguleringen på området og den endelige utarbeidelsen av forskrifter til loven.

Vi er nå inne i arbeidets avslutningsfase, og jeg tar sikte på at loven settes i kraft 1. juli 2001.

Folk flest og de myndigheter som skal forvalte loven, bør få rimelig tid til å sette seg inn i regelverket, bl.a. de nye forskriftene som kommer. Derfor bør det gå noe tid fra forskriftene er kunngjort og informasjon har nådd ut, til loven trer i kraft. Lovgivning av denne type, som bl.a. berører forretningsvirksomhet, bør dessuten normalt tre i kraft fra et årsskifte, og unntaksvis fra halvårsskiftet 1. juli, noe som jeg nå altså legger opp til.

Bjørn Hernæs (H): Jeg vil gjerne takke for svaret.

Noe av det viktigste som sies, er at denne type lovgivning i utgangspunktet bør tre i kraft fra et årsskifte. Det er noen forsøk på forklaring på hvorfor det da ikke har kunnet skje fra inneværende årsskifte. Jeg vil gjerne utfordre statsråden på det, om vi kunne få en noe nærmere begrunnelse for at det ikke var mulig å få tomtefesteloven iverksatt fra 1. januar 2001.

Jeg går ut fra at vi fort blir enige om at dette er en lov som omfatter veldig mange, fordi det dreier seg om boliger eller andre eiendommer for folk flest. Og den usikkerheten som har vært i denne loven nå gjennom mange, mange år, er til stor sjenanse – vil jeg tro – både for tomtefester og tomteutleier. Så jeg skulle gjerne vite hvorfor denne loven ikke er iverksatt – slik som alle har trodd, det har til og med vært gratulasjoner på lederplass i en av våre riksviser – fra 1. januar 2001.

Statsråd Hanne Harlem: Jeg er selvfølgelig enig i at det er ønskelig at en lov trer i kraft så raskt som mulig etter at den er vedtatt i Stortinget. Det enkle svaret på hvorfor vi ikke har klart å ikraftsette den fra 1. januar, er rett og slett at arbeidet med utarbeidelse av forskrifter og avvikling av prisreguleringsforskriften ikke har vært mulig å få gjennomført så raskt som vi isolert sett skulle ønske,

til at vi har klart å rekke det. Det er ikke noe mer komplisert svar på det enn som så. Jeg skulle ønske det hadde vært mulig, men sammen med de andre oppgavene som de samme menneskene skal ivareta, har vi altså holdt en jevn fremdrift, men ikke klart å holde så høy fremdrift som representanten Hernæs hadde ønsket, og jeg for så vidt isolert sett også hadde ønsket.

Bjørn Hernæs (H): Følgende oppfølging: Begge parter i denne saken er jo enige om at diskusjonen og striden rundt tomtefesteloven er en av de klassiske konfliktlinjene i norsk politikk. Det er kanskje nettopp derfor det også oppfattes som så lite tilfredsstillende at det ikke har vært mulig å få til en sikker rettsorden på dette området.

Nå kommer det i tillegg inn at det i Arbeiderpartiets program for stortingsvalgperioden 2001-2005 står følgende:

«Ordringen med festetomter bør derfor avvikles.»

Tomtefesteloven skal jo også evalueres etter to år, og da blir mitt spørsmål: Inngår det i departementets videre arbeid og forberedelser at man skal følge opp Arbeiderpartiets stortingsvalgprogram for inneværende periode, og kan vi vente at det fortsatt skapes usikkerhet om tomtefesteloven i den forstand at man kan risikere at det blir arbeidet for at den skal oppheves?

Statsråd Hanne Harlem: Det er jo ikke noen tvil om at en regjering utgått fra Arbeiderpartiet vil være opptatt av å oppfylle Arbeiderpartiets program. Det programmet ble vedtatt i november og gjelder for stortingsperioden 2001-2005, og jeg kan bekrefte at det i hvert fall ikke foreløpig er satt i gang noe konkret arbeid i Justisdepartementet med sikte på å få til Arbeiderpartiets programformulering.

Arbeidet i Justisdepartementet så langt har kun tatt sikte på å få ikraftsatt den loven som Stortinget har vedtatt, og vi har ikke hatt noen illusjoner om at det sittende storting ønsker å gjøre noen endring i den gjeldende tomtefesteloven, slik den ble vedtatt i juni.

S p ø r s m å l 2 0

Jørn L. Stang (Frp): I disse promilledager vil jeg gjerne stille følgende spørsmål til justisministeren:

«Ingen vet helt hvordan den nye promillegrensen skal håndheves. Det som er klart, er at promille på mellom 0,2 og 0,4 vil føre til en bot og en anmeldelse, men størrelsen vil variere. I verste fall kan også førerkortet inndras. I tillegg viser det seg at måleutstyret heller ikke er pålitelig.

Vil statsråden stoppe videre målinger inntil måleutstyret er tilstrekkelig troverdig, og se til at senere forseelser blir bøtelagt likt uavhengig hvor i landet man er?»

Statsråd Hanne Harlem: Politiets viktigste instrument for promillekontroll er alkometer som indikerer alkoholkonsentrasjonen i luften som utåndes fra en person. I den senere tid har det forekommet oppslag i media om troverdigheten til denne kontrollmåten i forbindelse med endret promillegrense.

Etter det jeg har fått opplyst fra politidirektøren, er det ikke kjent at det foreligger tekniske feil på instrumentene. Forutsetningene for korrekte måleresultater er imidlertid at instrumentet er riktig kalibrert, dvs. at det er satt riktig nullpunkt for når instrumentet skal indikere promille, og at den kontrollerte ikke kort tid forut for kontrollen har spist f.eks. konfekt inneholdende litt alkohol, benyttet munnspray eller liknende. Jeg forutsetter at instrumentene er kalibrert i henhold til gjeldende instruks før de benyttes i kontroller.

Når det gjelder gjennomføringen av kontrollene, kan jeg opplyse at polititjenestemennene som betjener alkometerne, er opplært til å ta hensyn til feilkilder og har kunnskap om mulige feilkilder. De vil derfor stille nødvendige kontrollspørsmål om hva som kan ha forårsaket utslaget. Politiet vil derfor la vedkommende vente en stund før ny blåseprøve. Utslag på alkometeret skal da ikke forekomme dersom det første måleresultatet skyldes en feilkilde. Denne fremgangsmåte er regulert i egen instruks.

På bakgrunn av de opplysninger jeg sitter inne med, er det ikke aktuelt å stanse bruken av alkometer. Når det gjelder konkrete retningslinjer for straffeutmåling innenfor de rammer lovgivningen oppstiller, hører dette under påtalemyndigheten.

Jeg vil for øvrig bemerke at straffutmålingen i promillesaker, i likhet med hva som er tilfellet ved andre lovovertridelser, må fastsettes konkret i det enkelte tilfellet ut fra bl.a. promillens størrelse, eventuelle andre straffeskjerpene momenter og vedkommendes personlige forhold. Bøter skal dessuten fastsettes etter vedkommende formuesforhold. Individuelt fastsatte straffereaksjoner vil derfor i noen grad variere, men ikke mer enn hva som er vanlig i andre saker.

Jørn L. Stang (Frp): Jeg takker for svaret.

Mye av det statsråden var inne på, er jo allerede kjent, men det var veldig mye hvis og om og dersom i svaret. Og det er også den oppfatningen man har fått, at det er veldig mye usikkerhet rundt dette. Hvor streng straffen blir for dem som blir knepet med lavpromille, svever fortsatt i det blå. I og med at det er en ny grense, eksisterer det faktisk ingen rettspraksis. Det er heller ikke gitt retningslinjer om bøtenes størrelse, og straffenivået kan komme til å variere skjønsmessig fra sted til sted. Det understreket nærmest også justisministeren.

Riksadvokaten har ikke gitt noen direktiver, men ønsker å få tilbakemelding på de reaksjonene som kommer, og om på hvilket nivå de ligger. Vi har fått groteske eksempler på hvordan dette kan slå ut. I Oslo politidistrikt innfører man for 0,2–0,4 promille en sats på mellom 5 000 og 10 000 kr. Vi vet også at dette vil føre til at man trenger nye måleapparater og justeringer, og det vil i investeringssøyemed koste flere titalls millioner kr.

Jeg håper i denne sammenhengen at det ikke er slik at dette blir en salderingspost for det enkelte politidistrikt.

Statsråd Hanne Harlem: Jeg oppfattet ikke at det var noe tilleggsspørsmål, men mer en kommentar, så jeg

har egentlig ikke noe svar å gi på det som ikke var noe spørsmål.

Jørn L. Stang (Frp): Jeg kan gå videre. Jeg skjønner at justisministeren ikke har den fulle oversikten når det gjelder bøter som skal innføres, og det var det jeg var på jakt etter i mitt hovedspørsmål, om hun ønsker å ta et ansvar for å få en lik behandling over hele landet, slik at det ikke bare kommer til å bero på tilfeldigheter. Det har jeg forstått at justisministeren ikke ønsker at det skal gjøre.

I tillegg er alkohol i pusten sidestilt med alkohol i blodet når det gjelder promillekjøring. Det er politisk bestemt at 0,1 mg alkohol pr. liter luft skal tilsvare en blodpromille på 0,2. Men siden nøyaktigheten i målemetodene varierer svært, er sikkerhetsmarginen mye videre for utåndingsprøver enn for blodprøver.

Min påstand er at det blir ikke likhet for loven, fordi alkoholkonsentrasjon i blod i forhold til i luft varierer fra person til person. Usikkerhetsmomentet etter at det er blitt 0,2 promille, kan faktisk gå på rettssikkerheten løs, mer enn å være innenfor troverdige rammer og grenser som ivaretar rettssikkerheten til dem man skal kontrollere.

Statsråd Hanne Harlem: Jeg viser til at grensene for promille, både når det gjelder pust og blod, altså er fastsatt av Stortinget og vedtatt av Stortinget. Jeg antar at rettssikkerheten er rimelig godt ivaretatt når Stortinget som lovgivende myndighet faktisk har fastsatt grensen som skal gjelde, og så kan representanten Stang være uenig i den.

Når det gjelder spørsmålet om bøtenivået, antar jeg også at representanten Stang er fullt ut kjent med at justisministeren ikke har myndighet til å instruere påtalemyndigheten i etterforskningen av enkeltsaker eller fastsettelse av individuell straffeutmåling. Det tilligger påtalemyndigheten med Riksadvokaten som øverste myndighet. Jeg forutsetter at påtalemyndigheten følger opp det på vanlig måte, den måten de for øvrig styrer straffeutmålingen og sikkerheten på når det gjelder likhet for loven i dette landet i alle typer straffesaker.

S p ø r s m å l 2 1

Inge Lønning (H): Jeg har følgende spørsmål til kirke-, utdannings- og forskningsministeren:

«Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet har i brev av 27. september brukt Stortingets endring av privatskoleloven § 25 nr. 3 i juni 2000 som begrunnelse for hvorfor Sunnmøre ungdomsskules søknad om godkjenning etter privatskoleloven ennå ikke er ferdigbehandlet, etter nesten 2 års behandlingstid.

Hvorfor medfører lovendringen, som utelukkende er en presisering av den gamle lovteksten, lengre behandlingstid, og når kan Sunnmøre ungdomsskule vente et svar på søknaden?»

Statsråd Trond Giske: Sunnmøre Indremisjon har søkt om godkjenning av en ungdomsskole i Volda kommune etter privatskoleloven. Skolen søkes godkjent for

168 elever. Volda kommune har overfor departementet uttalt at en «ser med uro på at det blir oppretta ein privatskule på ungdomstrinnet i Volda kommune». Etter å ha lest uttalelsen fra kommunen, mener jeg at godkjenning av en privat ungdomsskole med inntil 168 elever kan få relativt store negative konsekvenser for det offentlige skoletilbudet i Volda kommune.

Etter at Stortinget endret privatskoleloven i sommer, kan ikke departementet lenger legge ensidig vekt på nedgangen i elevtallet for kommunen i den samlede vurderingen når det gjelder skoler som søker om godkjenning etter privatskoleloven § 3 bokstav a eller b. Jeg mener at departementet tidligere hadde en slik adgang, og at lovendringen derfor innebærer en innskrenkning av departementets skjønnsmyndighet.

Som følge av lovendringen er det nødvendig med en mer omfattende behandling av søknaden fra Sunnmøre Indremisjon, bl.a. med vurdering av undervisningsplanen. Det innebærer at departementet måtte innhente en rekke tilleggsopplysninger fra søker. Departementet har mottatt tilleggsopplysninger fra søker i brev datert henholdsvis 8. oktober 2000 og 6. november 2000. De nye opplysningene forutsetter nye vurderinger fra departementets side, men jeg kan opplyse at departementet vil avgjøre søknaden fra Sunnmøre Indremisjon om godkjenning av Sunnmøre ungdomsskule så snart som mulig.

Inge Lønning (H): At departementet ikke forhåler behandlingen av søknader i utrengsmål, vil jeg jo ta som helt selvsagt. Men mitt spørsmål dreier seg i punkt 1 om hvorledes en lovendring som presiserer lovteksten, og som begrenser rommet for skjønnsutøvelse, kan medføre lengre behandlingstid. Hvis jeg oppfattet statsrådets svar riktig, var hans svar på det at departementet egentlig hadde ønsket å svare nei på søknaden dersom loven ikke var blitt presisert. Og når den muligheten var utelukket, måtte man lete etter en ny begrunnelse for å kunne svare nei. Jeg vil gjerne høre om det er en riktig oppfatning av hva statsråden faktisk sa.

Statsråd Trond Giske: For det første er den endringen som Stortinget gjorde av privatskoleloven når det gjelder dette punktet, ikke en presisering av lovverket slik det var. Det er en endring av lovverket. Konsekvensen er at man ikke lenger kan legge ensidig vekt på f.eks. kommunens syn om at en ny privatskole skader det offentlige skoletilbudet. Tidligere kunne man det. Det er en vesentlig endring, ikke en presisering av regelverket slik det var.

Dersom man får en søknad, som f.eks. i Volda, hvor kommunestyret egentlig sterkt advarer mot å gi godkjenning til skolen, fordi de mener at det kan svekke elevgrunnlaget ved Volda-skolene, og da særlig ungdomsskolekretsene på bygdene, så hadde det etter den gamle lovteksten vært nok til å si at den skolen ikke burde få godkjenning. Slik er det ikke lenger. Da hadde man selvsagt ikke trengt å gå i alle andre detaljer hvis man ut fra det kunne si nei. Men det kan man ikke lenger. Man må gjø-

re hele resten av jobben, ikke med en forutinntatt holdning, men man må ta en skikkelig beslutning på et helhetlig grunnlag.

Inge Lønning (H): Det statsråden nå sier, er at statsråden for sin del er uenig i Stortingets tolkning av lovteksten i vedtaket i juni i år. Og fordi statsråden er uenig i stortingsflertallets fortolkning av privatskoleloven, og fordi han er nødt til å lete etter et nytt grunnlag for å kunne svare nei på søknaden, bruker han så lang tid på å behandle en sak. Det finner jeg med respekt å melde oppsiktsvekkende. For den faglige vurderingen av søknaden kan jo overhodet ikke berøres av den endring av lovteksten som Stortinget har foretatt.

Statsråd Trond Giske: Jeg er litt usikker på om representanten Lønning virkelig ikke forstår dette, eller om han ikke ønsker å forstå det.

Hvis man tidligere hadde en lov som gav hjemmel for å si nei dersom en ny privatskole skadet elevgrunnlaget i den offentlige skolen – jeg er tilhenger av at man har en slik hjemmel og kan bruke den til å si nei for å beskytte den offentlige fellesskolen og gjerne også det desentraliserte skoletilbudet som gjelder i mange kommuner – da trengte man ikke å gjøre resten av analysejobben hvis det var grunnlaget for å si nei. Da vil jeg si at å gjøre det ekstraarbeidet, er ekstra byråkrati og ekstra bruk av skattebetalernes penger. Men når det grunnlaget ikke lenger er der etter at det ble endret sommeren 2000 – jeg var uenig i den endringen – vil jeg selvsagt følge det Stortinget har vedtatt når det gjelder den loven, og da må man gjøre resten av jobben. Det er det departementet nå gjør. Vi fikk de siste opplysningene i november og jobber for fullt med å fullføre søknadsbehandlingen.

Presidenten: Sak nr. 1 på dagens kart er ferdigbehandlet.

S a k n r . 2

Referat

Presidenten: Referatet er omdelt på representantenes plasser i salen, og presidenten refererer bare sakenes nummer og forslag til vedtak.

1. (119) Numedals-Laugens Brugseierforening
Ny konsesjon for fortsatt regulering av Numedalslågen (St.prp. nr. 37 (2000-2001))
Enst.: Sendes energi- og miljøkomiteen.
2. (120) Salg av eiendommer og fremtidige statlige investeringer i Pilestredet Park (St.meld. nr. 18 (2000-2001))
Enst.: Sendes familie-, kultur- og administrasjonskomiteen.
3. (121) Korte yrkesrettede utdanninger etter videregående opplæring (St.meld. nr. 20 (2000-2001))
4. (122) Styrt val i 4. studieåret i allmennlærerutdanninga (St.meld. nr. 21 (2000-2001))

Enst.: Nr. 3 og 4 sendes kirke-, utdannings- og forskningskomiteen.

5. (123) Forslag fra stortingsrepresentantene Lars Sponheim og Gunnar Kvasheim om mer åpenhet i stortingskomiteenes arbeid og en registreringsordning for lobbyvirksomhet i Stortinget (Dokument nr. 8:31 (2000-2001))

Enst.: Sendes Presidentskapet.

6. (124) Handtering av aborterte foster (St.meld. nr. 19 (2000-2001))

Enst.: Sendes sosialkomiteen.

7. (125) Samtykke til inngåelse av en avtale mellom Kongeriket Norge og Republikken Island og Det

europiske fellesskap om kriterier og mekanismer for å avgjøre hvilken stat som er ansvarlig for behandlingen av en asylsøknad som fremlegges i Norge, Island eller en medlemsstat (St.prp. nr. 38 (2000-2001))

Enst.: Sendes utenrikskomiteen.

Ansgar Gabrielsen (H) (fra salen): President! Jeg kan ikke se at referatet er omdelt i salen.

Presidenten: Nei, det er beklageligvis tilfellet. Men nå ble det referert herfra, så presidenten håper at det var godt nok. Så kan vi heller få omdelt referatet på et senere tidspunkt.

Møtet hevet kl. 12.55.
